

૩૬૬૬

૩૬૬૬

શ્રી.
જૈનવાઝ્ઞાન સુબોધ.

પુસ્તક પેહેલું.

નીતિ દર્શક વાક્યાં. ગત્યાદિક બાવીસ બોલ,
અર્થ સારિત. સામાયક સૂત્ર તથા વ્યત્ય-
વદન અને અર્હતપ્રતિમા વદન પુજન
વિધિ કન્યાદિકનો સંગ્રહ.

કર્તા

અધ્યાપક. કેશવલાલ શિવરામ.

દ્વિપાત્રી પ્રસિદ્ધ કરનાર.

શ્રી જૈન બાળજ્ઞાન વર્ચક સભા.

આવૃત્તિ ૧ લી. પ્રત ૧૦૦૦.

અમદાવાદ—“યુનિયન પ્રિન્ટિંગ પ્રેસ” માં
મી. વેલાભાઈ નરસિંહદાસ બેલેતાએ છાપ્યું.

સંવત ૧૯૮૮.

સને ૧૮૮૮

શ્રી

જૈન બાલજ્ઞાન સુબોધ.

પુસ્તક પહેલું.

પાઠ ૧ લો.

મંગલાચરણ.

રાગ કલ્યાણ—તાલ દાદરો પછી લાવણીની.

શ્રીજીને^૧ધરો, પ્રભુજી કૃપા કરો,
ચરણ શરણ સ્મરણ કરું ભવ પિડા હરો. ઐ ટેક.
ઋષભ, અજીત, સંભવ, અભિનંદન, સુભૃતિ, પદ્મ, સુપાંસ,
ચંદ્રપ્રભુ, સુવિધિ, શિતલજીન, આપો અવિચળ વાસ. શ્રી૦ ૧
અયાંસ, વાસુપુજ્ય, વિમળજીન, અનંત, ધર્મ જીલુંદ.
શાંતિ, કુંથુ, અર, મદ્ધી, પ્રભુ સુનિસુવ્રત જીનચંદ શ્રી૦ ૨
નમિ, નેમિ, ને પાદ્યનાથજી, મહાવીર મહાવીર;
કર્મ શત્રુ સંહારી શોભો, ચઉદ રાજને શીર. શ્રી૦

(૨)

જગત ગુરુ છે કેવળ જ્ઞાની, અમે બાળ અજ્ઞાન.
ધર્મ આપનો પ્રભુ ધરાવો, ધરીએ અહુનીશ ધ્યાન. શ્રી૦ ૪
મંગળ મહિમા મહિ મંડળમાં, મંગળ કર મહારાજ;
શિવસુત કેશવ નમે નિરંતર, સાથે જૈન સમાજ. શ્રી૦ ૫

પાઠ ૨ જો.

- ૧ સવારમાં સૂર્ય ઉઘ્યાં પેહુલાં ઉઠવું.
- ૨ માઆપનો વિનય કરવો.
- ૩ જીનેશ્વર ભગવાનનાં દરશન કરવાં.
- ૪ પોતાનો પાઠ મોઢે કરવો.
- ૫ રમતમાં વખત ગાળવો નહીં.
- ૬ નિમેલા વખતે નિશાળે જવું.
- ૭ નિશાળના વખતમાં નકામી વાત કરવી નહીં.
- ૮ ગુરુના સામુ બોલી તકરાર કરવી નહીં.
- ૯ કોઠની પડેલી ચીજ ઉઠાવવી નહીં.
- ૧૦ કોઠ સાથે ગાળાગાળી કે કજીઓ કરવો નહીં.
- ૧૧ ભણવાનું પુસ્તક સાચવીને રાખવું બગાડવું નહીં.
- ૧૨ લુગડાં મેલાં કરવાં નહીં.

પાઠ ૩ જો.

- ૧૩ નકારા છોકરાની સોખત કરવી નહીં.
- ૧૪ પોતાના ઘરમાંથી પણ માઆપને કહ્યા વિના પૈસા કે કંઈ ચીજ લેવી નહીં.

- ૧૫ તમાકુ પિવા વિગેરે કાંઈપણ ખોટું વ્યસન કરવું નહીં.
 ૧૬ કોઈ પ્રકારની હુઠ લઇને માખાપને કનડવા નહીં.
 ૧૭ નિશાળનું નામ દઇને ક્યાંઈ રખડવા જવું નહીં.
 ૧૮ રાત્રે પણ નકામું રખડવા જવું નહીં.
 ૧૯ પોતાનો નિશાળનો પાઠ કરી વેળાસર મુર્દ રહેવું.
 ૨૦ જીકું બોલી પોતાનો ગુનો છુપાવવો નહીં.
 ૨૧ કોઈ પ્રાણીને પીડા કરવી નહીં.
 ૨૨ કોઈને માથે જીકું આળ મુકવું નહીં.
 ૨૩ સ્વારથ વિના નકામો લવારો કરવો નહીં.
 ૨૪ પારકાની વાતમાં પુછ્યા વગર હુપાણ ડાળવું નહીં.
 ૨૫ સ્વારથી દાસ્તદારનો વિદ્યાસ રાખવો નહીં.
 ૨૬ આપણને મારે એવા જનવરોની પાસે જવું નહીં.
 ૨૭ દરેક કાર્ય વિચાર કરીને કરવું.
 ૨૮ સારા કામમાં વિલંબ કરવો નહીં.

પાઠ ૪ થો.

- ૨૯ વખત ઓળખીને બોલવું.
 ૩૦ નકામું કોઈને ખોટું લાગે એમ વર્તવું નહીં.
 ૩૧ જ્યાં ધણા દુશ્મન હોય તે જગાએ જવું નહીં.
 ૩૨ ગાંડા માણસને છેડવો નહીં.
 ૩૪ પોતાના વખાણ પોતે કરવા નહીં.
 ૩૫ શત્રુની પણ નિંદા કરવી નહીં.
 ૩૬ હુથાથાર બાંધનાર માણસની મશ્કરી કરવી નહીં.
 ૩૭ ચોરેલી વસ્તુ વેચાથી પણ લેવી નહીં.
 ૩૮ જાણીતો રસ્તો મુકી અજાણ્ય રસ્તે જવું નહીં.

(૪)

- ૩૯ જુઠી શાક્ષી પુરવી નહી.
 ૪૦ કામ વગર પારકે ઘેર જવું નહી.
 ૪૧ કોઇપણ કેફી વસ્તુ ખાવી નહી.
 ૪૨ કોઇની ચાડી કરવી નહી.
 ૪૩ ગુરૂ માખાપ અને કોઇપણ મોટા માણસનો અવિનય કરવો નહી.
 ૪૪ પાણીનો કે દેવતાનો વિદ્યાસ રાખવો નહી.

પાઠ ૫ મો.

પ્રશ્નોત્તર.

પ્ર૦ સર્વ ધર્મમાં મોટો ધર્મ કયો ?	ઉ૦ દયા.
પ્ર૦ સર્વ વૃત્તમાં મોટું વૃત્ત કયું ?	ઉ૦ શિયળવ્રત.
પ્ર૦ સર્વ મંત્રમાં મોટો મંત્ર કયો ?	ઉ૦ નવકાર.
પ્ર૦ સર્વ પાપમાં મોટું પાપ કયું ?	ઉ૦ વિદ્યાસધાત.
પ્ર૦ સર્વ દાનમાં મોટું દાન કયું ?	ઉ૦ વિદ્યા.
પ્ર૦ સર્વ મિત્રમાં મોટો મિત્ર કયો ?	ઉ૦ ધર્મ.
પ્ર૦ સર્વ સુખમાં મોટું સુખ કયું ?	ઉ૦ સંતોષ.
પ્ર૦ સર્વ મનુષ્યમાં મોટો માણસ કોણ ?	ઉ૦ પરોપકારી.
પ્ર૦ સર્વ મનુષ્યમાં મોટો યેવકુદ્ કોણ ?	ઉ૦ નાસ્તિક.
પ્ર૦ સર્વ મનુષ્યમાં મોટો કમાઉ કોણ ?	ઉ૦ જ્ઞાન મેળવનાર.
પ્ર૦ દરિદ્ર કોણ ?	ઉ૦ અસંતોષી.
પ્ર૦ જાગતો કોણ ?	ઉ૦ વિવેકી.
પ્ર૦ બહાલામાં બહાલું શું ?	ઉ૦ પ્રાણ.

(૫)

પાદ ૬ મો.

ચોપાદ.

ગુણીયલ જગમાં એહ ગણાય.

જે જન જ્ઞાન જળે નિત્ય નહાય ગુણીયલ જગમાં એહ ગણાય.
શ્રી પ્રભુભના જે ગુણ ગાય, ગુણીયલ જગમાં એહ ગણાય. ૧
કરે સુકરણી જેહ સદાય, ગુણીયલ જગમાં એહ ગણાય. ૨
દયા ધર્મ જે થકી પળાય, ગુણીયલ જગમાં એહ ગણાય. ૩
જે સર્વેને છે સુખદાય, ગુણીયલ જગમાં એહ ગણાય. ૪
જેથી પરઉપકાર કરાય, ગુણીયલ જગમાં એહ ગણાય. ૫
પ્રભુમે માત પિતાના પાય, ગુણીયલ જગમાં એહ ગણાય. ૬
પરનારી પડછે નવ જાય, ગુણીયલ જગમાં એહ ગણાય. ૭
અસત્ય જેહથી નવ ઉચરાય, ગુણીયલ જગમાં એહ ગણાય. ૮
શિવ સુત કેશવને સુખદાય, ગુણીયલ જગમાં એહ ગણાય. ૯

પાઠ ૭ મો.

ચોપાદ.

(જગમાં મોટા મૂર્ખ મનાય.)

જુગદુ રમવા જે જન જાય, જગમાં મોટા મૂર્ખ મનાય;
ચોરી દુરવાને જે ચંહાય, જગમાં મોટા મૂર્ખ મનાય. ૧
પરનિદે પોતે નિંદાય, જગમાં મોટા મૂર્ખ મનાય. ૨
સદગુરના જે સામે થાય, જગમાં મોટા મૂર્ખ મનાય. ૩

કરિ કુપથ્ય બગાડે કાય, જગમાં મોટો મૂર્ખ મનાય. ૪
કામ જેટલું નહિ કમાય, જગમાં મોટો મૂર્ખ મનાય- ૫
ગાળોદેને ગાળો ખાય, જગમાં મોટો મૂર્ખ મનાય. ૬
ભણ્યું ગણ્યા વિણ ભુલિ જાય, જગમાં મોટો મૂર્ખ મનાય. ૭
ધર્મ તણ ધન દેખી ધાય, જગમાં મોટો મૂર્ખ મનાય. ૮
જો કેશવ જીન ગુણ નવ ગાય, જગમાં મોટો મૂર્ખ મનાય. ૯

ભુજંગી છંદ.

સૂણો જૈન બંધુ તમે શીખ સારી,
નકી મસ્તી મુકી તમારી નઠારી;
પિતા માતની ભક્તિ એઆણ પાળી,
ભલી જૈન વિદ્યા ભણો ભાગ્યશાળી. ૧

મુખ્યદિ બિજા આવડો પૂત્ર સારા,
તમે તેહને સાથમાં લે તમારા;
નિશાળે નિતે આવવું લાભ ન્યાળી,
ભલી જૈન વિદ્યા ભણો ભાગ્યશાળી. ૨

વિવેકે સિધી પંક્તિ માંહી વિરાજો,
રૂડા ધર્મના ધારી રાખો રીવાજો;
તમે તુચ્છ વાતો તણી દેવ ટાળી,
ભલી જૈન વિદ્યા ભણો ભાગ્યશાળી. ૩

સદા શુદ્ધ પોતા તણો પાઠ લેવો,
ગુરુ સમીપે કરી કંઠ કેવો;

(૭)

ભણેલુ ગણી વાળવું વખત ગાળી,
ભલી જૈન વિદ્યા ભણે ભાગ્યશાળી. ૪

રમીને બીજ બાળકો નાં રમાડો,
થશે પંડીતો જો નહી પાઠ પાડો;
ઘટે મૂર્ખતાને મટે ઓશીઆળી,
ભલી જૈન વિદ્યા ભણે ભાગ્યશાળી. ૫

નહી આવડે જ્ઞાન આશાતનાથી,
સુખે શીખશે પુસ્તકો સાચવ્યાથી;
રૂડી ભારતી રીઝશે ભકિત ભાળી,
ભલી જૈન વિદ્યા ભણે ભાગ્યશાળી. ૬

મનુષ્યો વિષે મિષ્ટ વાણી વદાથી,
સભામાં તમે સોભશે સભ્યતાથી;
ભુડા દીસીએ ગાળ દેતાં ભૂડાળી,
ભલી જૈન વિદ્યા ભણે ભાગ્યશાળી. ૭

સદાચાર શીખો સજી સંપ સારો,
વળી વિદ્વતાથી સુધારો વિચારો;
રચી કેશવે આ કવિતા રૂપાળી,
ભલી જૈન વિદ્યા ભણે ભાગ્યશાળી. ૮

(૮)

અથ તીર્થંકરના માતાપિતા સહીત નામ.

સં. પ્રા.	તીર્થંકરના નામ.	માતાના નામ.	પિતાના નામ.
૧	શ્રી ઋષભદેવજી	મરૂદેવી માતા	નાભિ રાજા
૨	શ્રી અજીતનાથજી	વિજયા માતા	જીતશત્રુ રાજા
૩	શ્રી સંલવનાથજી	સેના માતા	જીતારી રાજા
૪	શ્રી અભિનંદનસ્વામી	સિદ્ધાર્થ માતા	સંવરરાજા
૫	શ્રી સુમતિનાથજી	મંગળા માતા	મેઘ રાજા
૬	શ્રી પદ્મપ્રભુજી	સુશીમા માતા	ધર રાજા
૭	શ્રી સુપાર્શ્વનાથજી	પૃથ્વી માતા	પ્રતિષ્ઠ રાજા
૮	શ્રી ચંદ્રપ્રભુજી	લક્ષ્મણા માતા	મહાસેન રાજા
૯	શ્રી સુવિધિનાથજી	રામા માતા	સુગ્રીવ રાજા
૧૦	શ્રી શિતલનાથજી	નંદા માતા	દ્રઢરથ રાજા
૧૧	શ્રી શ્રેયાંસનાથજી	વિશ્વ માતા	વિશ્વ રાજા
૧૨	શ્રી વાસુપૂજ્યસ્વામી	જયા માતા	વસુપૂજ્ય રાજા
૧૩	શ્રી વિમળનાથજી	શ્યામા માતા	કૃતવર્મ રાજા
૧૪	શ્રી અનંતનાથજી	સુયસા માતા	સિંહસેન રાજા
૧૫	શ્રી ધર્મનાથજી	સુવ્રતા માતા	ભાનુ રાજા
૧૬	શ્રી શાંતિનાથજી	અચિરા માતા	વિધિસેન રાજા
૧૭	શ્રી કુંથુનાથજી	શ્રી માતા	સૂરરાજા
૧૮	શ્રી અરનાથજી	દેવી માતા	સુદર્શન રાજા
૧૯	શ્રી મહ્મીનાથજી	પ્રભાવતી માતા	કુંભ રાજા
૨૦	શ્રી મુનિસુવ્રતસ્વામી	પદ્મા માતા	સુમિત્ર રાજા
૨૧	શ્રી નમીનાથજી	વપ્રા માતા	વિજય રાજા
૨૨	શ્રી નેમનાથજી	શીવા માતા	સમુદ્રવિજયરાજા
૨૩	શ્રી પાર્શ્વનાથજી	વામા માતા	અર્ધસેન રાજા
૨૪	શ્રી મહાવીરસ્વામી	ત્રિસલા માતા	સિદ્ધાર્થ રાજા

(૯)

અથ વિસાવિહરમાનના માતાપિતા સહીત નામ.

સંખ્યા.	વિહરમાનજનનાનામ.	માતાનાં નામ.	પિતાના નામ.
૧	શ્રી સીમંધરસ્વામી	સત્યકી માતા	શ્રેયાંસરાજ
૨	શ્રી જુગમંધરસ્વામી	સુતારા માતા	સુદ્રઠ રાજ
૩	શ્રી બાહુસ્વામી	વિજયા માતા	સુગ્રીવ રાજ
૩	શ્રી સુબાહુસ્વામી	ભુનંદા માતા	નિસઠ રાજ
૫	શ્રી સુજાતસ્વામી	દેવસેના માતા	દેવસેન રાજ
૬	શ્રી સ્વયંભુસ્વામી	સુમંગળા માતા	મિત્રસેન રાજ
૭	શ્રીઋષભાનંદનસ્વામી	વીરસેના માતા	કીરતી રાજ
૮	શ્રી અનંતવિર્યસ્વામી	મંગલાવતીમાતા	મેઘ રાજ
૯	શ્રી સૂરપ્રભસ્વામી	વિજયાવતીમાતા	વિજય રાજ
૧૦	શ્રી વિશાળસ્વામી	ભદ્રા માતા	નાગ રાજ
૧૧	શ્રી વજ્રધર સ્વામી	સરસ્વતી માતા	પદ્મરથ રાજ
૧૨	શ્રી ચંદ્રાનનસ્વામી	પદ્માવતી માતા	વાલ્મિકી રાજ
૧૩	શ્રી ચંદ્રબાહુસ્વામી	વિજયા માતા	દેવાનંદ રાજ
૧૪	શ્રી ભુજંગેશ્વસ્વામી	મહિમા માતા	મહાભય રાજ
૧૫	શ્રી ઈશ્વરસ્વામી	જસોદા માતા	ગજસેન રાજ
૧૬	શ્રી નેત્રીજીસ્વામી	સેના માતા	વીરસેન રાજ
૧૭	શ્રી વીરસેનસ્વામી	ભાનુમતી માતા	ભાનુસેન રાજ
૧૮	શ્રી મહાભદ્રસ્વામી	ઉમા માતા	દેવ રાજ
૧૯	શ્રી દેવજસાસ્વામી	ગંગા માતા	સર્વભૂતી રાજ
૨૦	શ્રી અજીતવીર્યસ્વામી	કનીકા માતા	રાજપાળ રાજ

અથ ચાર શાશ્વતા જીનના નામ.

૧ શ્રી ઋષભાનનસ્વામી	૩ શ્રી વારીખેલુસ્વામી
૨ શ્રી ચંદ્રાનનસ્વામી	૪ શ્રી થર્દ્દમાનસ્વામી

અથ વિસ સ્થાનક પદ નામ ગુણ.

૧ શ્રીઅરિહંતપદના ગુણ	૧૨	૧૧ ચારિત્ર પદના ગુણ	૫
૨ સિદ્ધ પદના ગુણ	૨૫	૧૨ બ્રહ્મચર્ય પદના ગુણ	૯
૩ પ્રવચન પદના ગુણ	૪૫	૧૩ ક્રિયાપદના ગુણ	૨૫
૪ આચારજ પદના ગુણ	૩૬	૧૪ તપ પદના ગુણ	૧૨
૫ થિવીર પદના ગુણ	૧૨	૧૫ ગોયમ પદના ગુણ	૨૮
૬ ઉપાધ્યાય પદના ગુણ	૨૫	૧૬ જનપદના ગુણ	૨૪
૭ સાધુ પદના ગુણ	૨૭	૧૭ સંજમપદના ગુણ	૧૭
૮ જ્ઞાનારાધન ગુણ	૫૧	૧૮ જ્ઞાનપદના ગુણ	૫૧
૯ દર્શન પદના ગુણ	૬૭	૧૯ શ્રુતપદના ગુણ	૮૪
૧૦ વિનયપદના ગુણ	૧૦	૨૦ તીર્થપદના ગુણ	૪૮

અથ નવ પદ નામ ગુણ સહીત.

૧ અરિહંતના ગુણ	૧૨	૬ દર્શનના ગુણ	૬૭
૨ સિદ્ધના ગુણ	૮	૭ જ્ઞાનના ગુણ	૫૧
૩ આચારજના ગુણ	૩૬	૮ ચારિત્રના ગુણ	૭૦
૪ ઉપાધ્યાયના ગુણ	૨૫	૯ તપના ગુણ	૧૨
૫ સાધુના ગુણ	૨૭		

અથ બાસઠ માર્ગણાના બોલ લખીએ છીએ.

૧ ગતીચાર ૪	૩ ધ્રાણ ઇંદ્રિ	૫ વનસ્પતીકાય
૧ દેવગતિ	૪ ચક્ષુ ઇંદ્રિ	૬ વ્રસકાય
૨ મનુષ્ય ગતિ	૫ શ્રોત ઇંદ્રિ	૪ જોગપત્ર ૧૫
૩ તિર્યચ ગતિ	૩ કાય ૭	ચાર મનના ૪
૪ નરક ગતિ	૧ પૃથ્વિકાય	૧ સત્યમન જોગ
૨ ઇંદ્રિ પાંચ ૫	૨ અપકાય	૨ અસત્યમનજોગ
૧ સ્પર્શ ઇંદ્રિ	૩ તેહકાય	૩ મિશ્રમન જોગ
૨ રસ ઇંદ્રિ	૪ વાહકાય	૪ વ્યવહારમનજોગ

વચનના ૪	૩ અવધિ જ્ઞાન	૨ ક્ષયોપસમ
૧ સત્યભાષા	૪ મનપર્યવ જ્ઞાન	૩ ક્ષાયક
૨ અસત્યભાષા	૫ કેવળ જ્ઞાન	૪ મિશ્ર
૩ મિશ્રભાષા	૧ મતિ અજ્ઞાન	૫ સાસ્વાદન
૪ વ્યવહારભાષા	૨ શ્રુત અજ્ઞાન	૬ મિથ્યાત્વ
કાયાના ૭	૩ વિભંગજ્ઞાન	૧૩ બોલના ભેદ ૨
૧ ઉદારિકકાયજોગ	૮ સંજમ સાત ૭	૧ સન્નિ
૨ ઉદારિક મિશ્ર	૧ સામાયક	૨ અસન્નિ
કાય જોગ	૨ છેદોપસ્થાપનીય	૧૪ ભેદ બે ૨
૩ વૈક્રીય કાયજોગ	૩ પરિહારવિશુદ્ધિ	૧ આહારી
૪ વૈક્રીય મિશ્ર કા	૪ સૂક્ષ્મસંપરાય	૨ અણુહારી
યજોગ	૫ યથાખ્યાત	૧૫ બોલે કર્મ આઠ
૫ આહારકકાય	૬ દેશવિરતી	૧ જ્ઞાનાવરણીકર્મ
જોગ	૭ અવિરતી	૨ દર્શનાવરણીકર્મ
૬ આહારક મિશ્ર	૮ દરશન ૪	૩ વેદની કર્મ
કાય જોગ	૧ ચક્ષુ દરશન	૪ મોહની કર્મ
૭ કારમણ કાય	૨ અચક્ષુ દરશન	૫ આઉખા કર્મ
જોગ	૩ અવધિ દરશન	૬ નામ કર્મ
૫ વેદ ૩	૪ કેવળ દરશન	૭ ગોત્ર કર્મ
૧ સ્ત્રિ વેદ	૧૦ લેશ્યા ૬	૮ અંતરાય કર્મ
૨ પુરૂષ વેદ	૧ કૃત્રિ લેશ્યા	૧૬ તત્વ ૯
૩ નપુંસક વેદ	૨ નીલ લેશ્યા	૧ જીવ તત્વ
૬ કપાય ૪	૩ કાપોતલેશ્યા	૨ અજીવ તત્વ
૧ ક્રોધ	૪ તેજૂ લેશ્યા	૩ પુન્ય તત્વ
૨ માન	૫ પદ્મ લેશ્યા	૪ પાપ તત્વ
૩ માયા	૬ શુક્લ લેશ્યા	૫ આશ્રવ તત્વ
૪ લોભ	૧૧ બોલના ભેદ	૬ સંવર તત્વ
૭ પાંચ જ્ઞાન ને ત્ર-	૧ ભવ્ય	૭ નિર્જરા તત્વ
ણ અજ્ઞાન ૫-૩	૨ અભવ્ય	૮ અધ તત્વ
૧ મતિજ્ઞાન	૧૨ સમકીત છ ૬	૯ મોક્ષ તત્વ
૨ શ્રુતજ્ઞાન	૧ ઉપસમ	૧૭ વ્યસન સાત

૧ જીઆરૂં	૭ અપ્રમત્ત	૬ મનબળ
૨ માંસભક્ષણ	૮ અપૂર્વકરણ	૭ વચનબળ
૩ મદિરાપાન	૯ અનિષ્ટિબાદર	૮ કાયબળ
૪ વેશ્યાભોગ	૧૦ સુદ્ધમસંપરાય	૯ સાસોસ્વાસ
૫ મૃગયા	૧૧ ઉપશાંતભોહ	૧૦ આઉખું
૬ ચોરી	૧૨ ક્ષીણભોહ	૨૦ પર્યાપ્તિ છ ૬
૭ પરદારાસેવન	૧૩ સન્નેગી કેવળી	૧ આહાર
૧૮ ગુણઠાણા ૧૪	૧૪ અન્નેગી કેવળી	૨ શરીર
૧ મિથ્યાત્વ	૧૯ પ્રાણ દશ	૩ ઈંદ્રી
૨ શ્યાસ્વાદન	૧ ફરશઈંદ્રિ	૪ સાશોસ્વાસ
૩ મિત્ર	૨ રસ ઈંદ્રિ	૫ ભાષા
૪ સમકીત	૩ પ્રાણ ઈંદ્રિ	૬ મન
૫ દેશવિરતિ	૪ અક્ષુ ઈંદ્રિ	
૬ પ્રમત્ત	૫ શ્રોત ઈંદ્રિ	

૨૧ મહાપ્રત ૫	૪ થુલ મૈથુન વિરમણ
૧ પ્રાણાતિપાત વીરમણ પ્રત	૫ પરીગ્રહ પરિમણ
૨ મૃષાવાદ વિરમણ પ્રત	૬ દ્વીશી પરિમણ
૩ અદત્તાદાન વિરમણ પ્રત	૭ ભોગોપભોગ
૪ મૈથુન વીરમણ પ્રત	૮ અનર્થ દંડ
૫ પરિગ્રહ વીરમણ પ્રત	૯ સામાયક પ્રત
૨૨ શ્રાવકનાં પ્રત ૧૨	૧૦ દેશાવગાસીક
૧ થુલપ્રાણાતિપાતવિરમણ	૧૧ પૌષધ
૨ થુલ મૃષાવાદ વિરમણ	૧૨ અતિથી સંવીભાગ
૩ અદત્તાદાન વિરમણ વૃત	

અથ સામાયક સૂત્ર.

અર્થ સહિત.

૧ અથ નવકાર મંત્ર સૂત્રાર્થ.

નમો અરિહંતાણું;-અરિહંત ભગવાનને નમસ્કાર થાઓ.
નમો સિદ્ધાણું;-સિદ્ધ ભગવાનને નમસ્કાર થાઓ.
નમો આયરિઆણું;-આચારજી ભગવાનને નમસ્કાર થાઓ.
નમો ઉવઙ્ગાયાણું;-ઉપાધ્યાયજીને નમસ્કાર થાઓ. [સ્કાર થાઓ.
નમો લોએ સઽવ સાહુણું;-લોકની અંદર સર્વ સાધુઓને નમ-
એસો પંચ નમુકારો;-એ પાંચ પરમેષ્ઠીનો નમસ્કાર.
સઽવ પાવપ્પણાસણું;-સર્વ પાપનો નાશ કરવાવાળો છે.
મંગળાણુંચ સઽવેસિ;-વળી સર્વ મંગળીકમાં.
પદમં હવર્ધ મંગલં. પેહેલું મંગળીક છે.
પદ (૯) સંપદા (૮) ગુરુ (૭) લક્ષુ (૬૧) સર્વ વર્ણ (૬૮.)

૨ અથ પંચિંદિઅ સૂત્રાર્થ.

પંચિંદિય સંવરણું;-પાંચ ઈંદ્રિઓના વિકારને રોકનાર.
તહ નવવિહ-તથા નવ પ્રકારના.
અંભચેરુ ગુત્તિધરો;-શીલવ્રતની ગુમ્ફાને ધારણ કરનાર.
અઉવિહ કસામમુક્કો;-ચાર પ્રકારના કસામથી છૂટા.
ધમ્મ અકારસ ગુણેહિં સંજુતો. ૧૦એ અદાર ગુણે કરીને સહીત.

પંચમહુવચ બ્રુતો;—પાંચ મહાવ્રત યુક્ત. [સમર્થ.
 પંચવિહાર્યાર પાલણુ સમથ્યો;—પાંચ પ્રકારના આચાર પાળવાને
 પંચસમિત્યોતિગુતો;—પાંચ સમિતિએ સમિત અને ત્રણ ગુપ્તિએ ગુપ્ત.
 છત્તીસ ગુણો ગુરૂ મઙ્ગ. ૨—એ છત્તીસ ગુણે કરીને સહીત મારા ગુરૂ છે.
 પદ (૮) ગાથા (૨) ગુરૂ (૧૦) લઘુ (૭૦) સર્વે વર્ણ (૮૦.)

૩ અથ ઇચ્છામિ સ્વમાસમણ સૂત્રાર્થ.

ઇચ્છામિ ખમાસમણે વાંદિઉં જાવણિજાએ નિસીહિઆ-
 એ—હે ક્ષમા સહિત સાધુજી શરીરની શક્તિવડે પાપ વ્યાપાર નિ-
 પેદ કરીને તુમને વાંદવાને ઈચ્છું છું (આ પાઠ ઉભા રહી કહેવો)
 (પછે પંચાંગ ભૂમિકાએ અડાડતાં)
 મથ્યએણુ વાંદામિ—મસ્તકે કરી વાંદું છું (એમ બોલવું)
 ગુરૂ (૩) લઘુ (૨૫) સર્વ વર્ણ (૨૮.)

૪॥ અથ સુગુરુને શાતા સુખ પૃચ્છા. ॥

ઈચ્છકાર સુહરાધ સુહદેવસિ ॥ સુખ તપ શરીર નિરા-
 આધ ॥ સુખ સંજમ જાત્રા નિર્વહોછેજી ॥ સ્વામી શાતા
 છેજી ॥ ભાત પાણીનો લાભ દેજેજી. ॥ ઇતિ ॥

(૫) અથ ઇરિયા વહિ સૂત્રાર્થ.

(ઉભા થઈ એ હાથ જોડી બોલે)
 ઇચ્છાકારેણુ—ઇચ્છાએ કરીને.
 સંદિસહુભગવન્—ભગવંત આ દેશ આપો.
 ઇરિયાવહિયં પડિક્કમામિ—માર્ગમાં આલતાં જે પાપથાય તેથી હું
 નિવર્તું એટલું પડિક્કમું (ગુરૂ કહું પડિક્કમેહ),

ધન્વ-એમજ હન્ધું છું (પછી જન મુદ્રાએ ઉભો રહી યોગ મુદ્રા-
એ બે હાથ કરી ધરિયાવહી સૂત્ર બોલે)

ધન્વાભિ, પડિક્કમિઉ;-નિવર્તવા વાંધું છું.

ધરિયાવહિયાએ,-માર્ગમાં ચાલતાં જવની.

વિરાહણાએ;-વિરાધના થઈ હોય.

ગમણાગમણે;-જતાં આવતાં.

પાણુકમણે;-વિગળદ્રિ જવ ચાંપ્યો હોય.

ખીયકમણે;-ખીજ શાળિપ્રમુખ ચાંપે.

હરિયકમણે;-હીલી વનસ્પતિ ચાંપી હોય.

ઓસાઉત્તિંગ,-દારનું પાણી તથા ક્ષિટિયાઈ.

પણુગદગ-પાંચ વર્ણી સેવાળ (નીત્ર, ડુગ) તથા કાયું પાણી.

મટ્ટી મક્કડા-માટી કરોળીયાનાં પડ.

સંતાણા સંકમણે;-જળ; ચાંપ્યા હોય.

જેમેજવાવિરાહિયા;-મેં જે જવની વિરાધના કીધી.

એગિંદિયા,-એકેદ્રિ [પૃથ્વી, પાણી, અગ્ની, વાયરો, વનસ્પતી.]

બેઇદિયા,-બે ઇંદ્રી [કીડા, અળસીયા, પાણીના પુરા વીગેરે.]

તેઇદિયા,-ત્રણ ઇંદ્રીવાળા [માકણ, કીડી, મકોડા વિખેરે.]

ચઉરિંદિયા,-ચાર ઇંદ્રીવાળા [માંખી, ભમરા, ડુદા.]

પંચિંદિયા,-પાંચ ઇંદ્રીવાળા (મનુષ્ય ત્રિંજય વીગેરે જીવોને.)

અલિહયા,-સામા આવતા હણ્યા હોય.

વત્તિયા,-ધુડે કરીને ઢાંક્યા હોય.

લેસિયા,-ભુમી સાથે, ભીંતે ધસ્યા.

સંધાધિયા,-માંહોમાંહે શરીર મેળવ્યાં હોય.

સંધટ્ટિયા,-એક પાસું ફેરવી પીડા કરી.

પરિચાવિયા,-પીઠચા એટલે પરિતાપ ઉપજાવ્યા.

કિલામિયા,-જેથી કોઈને કીલાંમના ઉપજી હોય.

ઉદ્વિયા,-ઉપદ્રવ કર્યા ત્રસવ્યા હોય.

ઠાણાઓઠાણું સંકામિયા,-એક સ્થાનથી બીજા સ્થાનકે મુક્યા હોય.

જીવિયાઓ વવરોવિયા,-આવખા થકી ચુકાવ્યા.

તરસમિચ્છામિદુઃકૃડ^૧,-તે પાપ મિથ્યા, નિષ્ક્રમ યાઓ.

૫૬ (૨૬) સંપદા (૮) ગુરૂં (૧૪) લઘુ (૧૩૬) સર્વ વર્ણ (૧૫૦)

(૬) અથ તસ્સ ઉત્તરીના અર્થ.

તસ્સ ઉત્તરી કરણેણું,-તે પાપની વિશેષ સુદ્ધિ કરવાને.

પાયચ્છિત્ત કરણેણું,-તે પાપને છેદ કરવાને.

વિસોહી કરણેણું,-આત્માને સુદ્ધ કરવાને.

વિસદ્ધી કરણેણું,-આત્માને માયાદી ત્રણ શબ્દ રહીત કરવાને.

પાવાણું કમ્ભાણું,-પાપ કરમ તેને.

૧ ધરિઆવહીમાં અભિહયાદિદે દશ પ્રકારે પ્રાયશ્ચિ કહ્યું તે જીવના ૫૬૩ ભેદ સાથે ગણીએ ત્યારે ૫૬૩૦ થાય તે રાગ દ્વેષ બમણા કરીએ ત્યારે ૧૧૨૬૦ થાય તે મન વચન કાયાએ ત્રણ થોએ તમણા કરી ત્યારે ૩૩૭૮૦ થાય તે કરવે કરાવવે અર્થે અનુમોદવે એ ત્રણ કરણે તમણા કરીએ ત્યારે ૧૦૧૩૪૦ થાય, તે અતિત ૧ અનાગત ૨ ને વર્તમાન ૩ એ ત્રણ કાળથી ત્રિગુણા કરીએ ત્યારે ૩૦૪૦૨૦ થાય તે અરિહંતસખિખચ્ચં ૧ સિદ્ધસખિખચ્ચં ૨ સાહુસખિખચ્ચં ૩ દેવસખિખચ્ચં ૪ ગુરૂસખિખચ્ચં ૫ અપ્પસખિખચ્ચં ૬ એ છ સામે છગુણા કરીએ ત્યારે ૧૮૨૪૧૯૦ મિચ્છામિદુઃકૃડ થાય.

નિઘાયણુકાએ,—ટાળવાને અર્થે.

કામિકાઉસ્સગ્ગા.—કાઉસ્સગ્ગ કહેલું. દત્તિ,

૫૬ (૬) સંપદા (૧) ગુરુ (૧૦) લઘુ (૩૯) સર્વ વર્ણ (૪૯)

(૭) અથ અન્નથ્થ ઉસસિણ્ણં અર્થ સહિત.

અન્નથ્થ ઉસસિણ્ણં, અન્યત્ર કહીયુ તે ટાળી, શું? ટાળી તે કહેછે,
જીવો સ્વાસ લેતાં.

નીસસિણ્ણં, ખાસિણ્ણં, છીણ્ણં,—નીચોસ્વાસ લેતાં, ઉધરસઆવે.
છીંક આવે.

જંભાધણ્ણં, ઉદુધણ્ણં, વાય નિસગ્ગેણ્ણં,—અગાસાવડે, ઓડકાર-
વડે, વાયુ સંચયથી.

ભમલિણ્ણં, પિત્ત મુચ્છાએ. મુહુમેહિં અંગસંચાલેહિં,—તમ્મર
વડે, પિત્તના ઉછળાથી, અંગના સુક્ષ્મ સંચારથી.

મુહુમેહિં ખેલ સંચાલેહિં,—સુક્ષ્મ ઉધરમ્મતા ગળવા વડે.

મુહુમેહિં દિંહિ સંચાલેહિં,—સુક્ષ્મ દ્રષ્ટિના સંચાર વડે.

એવમાધણ્ણં, આગારેહિં,—આ પૂર્વોક્ત આગાર આદે લેઇને
ખીન્ન પણ આગારથી.

અભગ્ગો,—સર્વથા અભક્ષ્ય એટલે અણભાગ્યો.

અવિરાહિણ્ણો,—થોડો એ ન વિરાહ્યો.

હુજ્જ મે, કાઉસ્સગ્ગો.—એવો કાઉસ્સગ્ગ મુજને હોજને.

ભવઅરિહંતાણ્ણં,—ભગવંતાણ્ણં,—જ્યાં સુધી અરિહંત ભગવાનને.

નમુકારેણ્ણં,—નમસ્કાર કરી એટલે “નમો અરિહંતાણ્ણં એવું ઉચ્ચા-
રણુ કરી-

ન પારેમી.—પાર નહી.

તાવકાયં,—ત્યાં સુધી કાય ને દેહ.

ઠાણેણું,—એક સ્થાનકે જીભો રેહેવે કરી.

મોણેણું,—માન ને વચન રૂઢવે કરી.

ઝાણેણું,—ધ્યાન ને ધર્મને વિષે મનનું સ્થિરપણુ તેણે કરી.

અપ્પાણું વોસિરામિ.—આપણો (દેહ) વોસિરાનુંધું. ધતિ.

(એ હાથ હીચણુ ઉપર હાથ રાખી અગ્રીસ સ્વાસોસ્વાસે ચાર નવકારનો મનમાં કાઠિરસગ્ગ ચિંતવવો પછી “ નમો અરિહંતાણું ” પ્રગટપણે કહી પારવો પછી જોગમુદ્રાએ)

(૬) અથ લોગસ્સ અર્થ સહિત.

લોગસ્સ ઉજ્જેઅગરે,—લોકને ઉઘોત કરનાર છે.

ધમ્મ તિથ્થયરે જીણું;—ધર્મ તીર્થ ને ચતુર્વિધ સંઘ તેહના પ્રવર્તના વણુદાર અને રાગાદિ અંતરંગ વચરી જેણે જીસા છે.

અરિહંતે કિત્તધ્ધસં;—એવા અરિહંતને નામ લેઘકિર્તિશ વા સ્તવીશ.

ચઉવિસંપિ કેવલી. ૧૧૧૧—ઋપભાદિક ચોવીશ તીર્થંકર વર્તમાન કાળે કેવળ જ્ઞાની થયા અપી શમ્પદે એરવતાદિક ક્ષેત્રના તીર્થંકર ગ્રહણુ કરીએ.

ઉસલ મજ્જયં વંદે,—૧ હા શ્રી ઋપભદ્રેવજીને હું વાંદુધું વળી ખીજા શ્રી અજીતનાથજીને હું વાંદુધું.

સંભવ મલિનંદણું ચ સુમધં ચ;—વળી ૩ જા શ્રી સંભવનાથજીને હું વાંદુધું વળી ચોથા શ્રી અભિનંદન દેવને હું વાંદુધું વળી પાંચમા સુમતિનાથજીને હું વાંદુધું.

ચઉમપ્પહં સુપાસં;—વળી ૬ જા પદમ પ્રભુજીને હું વાંદુ

૭ મા સુપાર્શ્વનાથજીને હું વાંદુછું.

જીણું ચ ચંદ્રપદ્મ વંદે. ॥૨૧॥—એ સર્વે જનછે વળી ૮ મા ચંદ્ર-
પ્રભ દેવને હું વાંદુછું.

સુવિહિંચ પુરંદરદત્ત, —વળી ૯ મા સુવિધિનાથજી અને ખીજી
નામ પુષ્પદંત છે તેમને હું વાંદુછું.

સીઅલ સિજ્જંસ વાસુપુજ્જંચ;—વળી ૧૦ મા સીતલ નાથ-
જીને હું વાંદુછું વળી ૧૧ શ્રેયાંસનાથજીને હું વાંદુછું વળી
૧૨ મા વાસુપૂજસ્વામીને હું વાંદુછું.

વિમલ મણતં ચ જીણું.—વળી ૧૩ વિમળનાથજીને હું વાંદુછું વળી
૧૪ મા અનંતનાથજીને હું વાંદુછું તે સર્વે જનછે.

ધર્મસંતિંચ વંદામિ. ॥૩૧॥—વળી ૧૫ મા ધર્મનાથજીને હું
વાંદુછું વળી ૧૬ મા શાંતિનાથજીને હું વાંદુછું.

કુંથું અરંચમલ્લિં;—વળી ૧૭ મા કુંથુનાથજીને હું વાંદુછું વળી
૧૮ મા અરનાથજીને હું વાંદુછું વળી ૧૯ મા મલ્લિનાથજીને હું વાંદુછું.

વંદે મુણિસુવયં નમિજીણંચ;—વળી ૨૦ મા મુનિ સુવ્રતસ્વામીને
હું વાંદુછું, વળી ૨૧ મા નમી જીનને હું વાંદુછું.

વંદામિ રિક્તેભિં;—વળી ૨૨ મા અરિષ્ટનેમીને હું વાંદુછું.

પાસ તહ વદ્ધમાણંચ;— ॥૪॥ ૨૩ મા પાર્શ્વનાથને હું વાંદુછું
વળી ત્રીમજ ૨૪ મા વર્દમાનસ્વામી, જે મહાવીરસ્વામીને
હું વાંદુછું.

એવં મએ અભિથુઆ;—એ પ્રકારે નામ પૂર્વક સ્તવ્યા.

વિહુય રયમલા પહીણુ જરમરણા;—રજ તે દીણુ કર્મ બંધન,
મળ, તે નિકાચિત કર્મ બંધન, એ એ પ્રકારનાં કર્મ બંધન જેણે
નાસ કર્યા છે અને જેનાં જરૂ મળું ક્ષમ ગયાંછે.

ચઉવીસંપિ જીણવરા,—એ ઋષભાદીક ચોવીસે જીનવર જે
તિથ્યયરામેપસિયંતુ,—૥૫૥ તીર્થકર મુઝને પ્રસન્ન થાઓ.
કિત્તિઅ વંદિઅ મહિઆ,—એ ચોવીસે તિર્થકરને પોતપોતાના
નામે સ્તવ્યા. વાંધા. પૂજ્યા.

જે એ લોગસ્સ ઉત્તમા સિદ્ધા;—જે ત્રણ લોકમાં ઉત્તમ સિદ્ધ થયા.
આરૂગ્ગ યોહિલાલ્લ;—તે રોગ રહિતપણુ જીન ધર્મની પ્રાપ્તિ
સમાહિવર મુત્તમં દિંતુ.—૥૬૥ સમાધિ જે રૂઢ મનનું સ્વચ્છ
પણુ ઉત્તમ પ્રકારતું મુઝને આપો.

ચંદેસુ નિમ્મલયરા,—વળી એ ચોવીસ તિર્થકર ચંદ્રમાથી
અત્યંત નિર્મળ છે.

આઠચેમુઅહિઅંપયાસયરા;—અને સૂર્ય થકી અધીક પ્રકાશવંતછે.
સાગરવરગંભીરા,—સ્વયંભૂરમણુ સમુદ્રની પડે ગંભીરછેતે જીનવર.
સિદ્ધા સિદ્ધિં મમ દિસંતુ. ૥૭૥—સકળ કર્મ ક્ષય કરી
સિદ્ધિએ પહોંચ્યા તે સિદ્ધિ મુઝને દેખાડો આપો. ઈતિ.

પદ (૨૮) સંપદા (૨૮) ગાથા (૭) ગુરુ (૨૭) લઘુ (૨૨૫)
સર્વવર્ણુ (૨૫૬)

॥અથ મુહુપતિના ૫૦ બોલ ઞ્રંગ સુધાના.॥

મુત્ર અર્થ તત્ત્વ કરી સદહુ ૧ સમકિત મોહની.૨
મીશ્ર મોહની. ૩ મિથ્યાત મોહની ૪ પરીહરં.

કામ રાગ ૫ સ્નેહ રાગ ૬ દ્રષ્ટી રાગ ૭ પરીહરં.

સુદેવ ૮ સુગુરુ ૯ સુધર્મ ૧૦ આદરં;

કુદેવ ૧૧ કુગુરુ ૧૨ કુધર્મ ૧૩ પરીહરં,

જ્ઞાન ૧૪ દર્શન ૧૫ આરિત્ર ૧૬ આદરં.

(૨૧)

જ્ઞાન ૧૭ દર્શન ૧૮ ચારિત્ર ૧૯ વિરાધના પરીહરૂં,
મનગુપ્તિ ૨૦ વચનગુપ્તિ ૨૧ કાયગુપ્તિ ૨૨ આદરૂં;
મન હંડ ૨૩ વચન હંડ ૨૪ કાર્ય હંડ ૨૫ પરીહરૂં,

॥ હવે અંગના બોલ ૭૫ લખ્યા છે. ॥

હાસ્ય ૧ રતિ ૨ અરતિ ૩ પરીહરૂં હાથે હાથે પડીલેહવા,
લયઝસોગ પદુગંચ્છા ૬ પરીહરૂં જમણે હાથે પડી લેહવા
કુણ્ણલેશ્યા ૭ નિલલેશ્યા ૮ કાપોતલેશ્યા ૯ પરીહરૂં
માથા ઉપર પડી લેહવા.

રસગારવ ૧૦ રિદ્ધિગારવ ૧૧ સાતાગારવ ૧૨ પરીહરૂં
મોંઢે પડીલેહવા.

માયાશલ્ય ૧૩ નિયાણુશલ્ય ૧૪ મિથ્યાત્વશલ્ય ૧૫
પરીહરૂં. છાતી આગળ પડી લેહવા.

કોંઘ ૧૬ માન ૧૭ પરીહરૂં. પુઠે પડી લેહવા. માયા
૧૮ લોભ ૧૯ પરીહરૂં આગળ પડી લેહવા.

પૃથ્વીકાય ૨૦ અપકાય ૨૧ તેઉકાય ૨૨ ની જયણા
કરૂં. હાથે પગે પડી લેહવા,

વાઉકાય ૨૩ વનસ્પતિકાય ૨૪ ત્રસકાય ૨૫ ની રક્ષા
કરૂં. જમણે પગે પડી લેહવા.

તે મધ્યે સાધુ શ્રાવકને યોલ ૫૦ કહેવા. અને લેશ્યા.
૩ શલ્ય ૩ કષાય ૪ એ દસ સિવાય યોલ ૪૦ સાધવી
શ્રાવિકાને કહેવા. ધતિ.

॥ કરેમિમંતે અર્થ સહીત. ॥

કરેમિભંતે સામાધ્ય;—હે ભગવંત હું સામાયક કરુંછું
સાવજજં જોગંપચ્ચજ્જામિ,—પાપ યુક્ત વ્યાપાર ને લાગ કરું છું
જાવ નિઅમં પજ્જુવાસામિ,—જ્યાં સુધી નિયમને સેવુ ત્યાં સુધી.
દુવિહં, તિવિહણં, મણેણં, વાયાએ, કાએણં—કરવું નહી,
કરાવવું નહિ, મન વચન કાયાએ કરીને.

ન કરેમિ, ન કરાવેમિ,—ન કરે ન કરાવુ.

તરસ ભંતે, પડિક્કમામિ—હે ભગવંત હું પડિકમુંછું નિવર્તુંછું.
નિંદામિ ગરિહામિ,—આત્મ સામે નિંદુંછું અને ગુરૂ સામે ગ્રહુંછું.
અપ્પાણં વોસિરામિ.—આત્માને વોસિરાવું છું. ઇતિ.

॥ સમાદ્વઅવયજુતો અર્થ સહિત. ॥

સામાધ્ય વયજુતો,—સામાયક વ્રત યુક્ત હોય.

જાવ મણે હોધનિયમ સંજુતો;—જ્યાં સુધી મનમાં નિયમ
સહિત હોય ત્યાં સુધી.

છિત્તં અસુહં કમ્મં.—છેદે અશુભ કર્મને.

સામાધ્ય જત્તિઆવારા. ૧૧૧—સામાયક નેટલી વાર કરે
તેટલી વાર.

સામાધ્યંમિ ઉ કએ,—વળી સામાયક કરે=કરવાથી.

સમણોધિ સાવઓ હવં જમ્હા;—સાધુના સરિખો શ્રાવ હોય
જે કારણ માટે.

એએણ કારણેણં;—એ કારણ માટે.

બહુસો સામાધ્યં કુજ્જ. ૧૧૨ ॥ ઘણાં ઘણાં સામાયક કરવાં.

સામાયિક વિધિ લીધૂ, વિધિ પારચુ, વિધિ કરતાં જે કોઇ અવિધિ હુઓ હોય, તે સર્વીહું મન વચન કાયાએ કરી મિચ્છામિ દુક્કડં ॥૧॥ દશમનન્ત્ર દશ વચનના બાર કાયાના એવં ૩૨ દોષમાં જે કાંઇ દોષ લાગ્યો હોય તે સર્વી હું મન વચન કાયાએ કરી મિચ્છામિ દુક્કડં ધતિ.

॥ અથ સામાયકના ૩૨ દોષ લિખ્યતે ॥

મનના દશ દોષ.

(૧) પૈરી દેખી રીસ કરે (૨) અવિવેક ચિંતવે (૩) અર્થ ન ચિંતવે (૪) મનમાં ઉદ્વેગ થરે (૫) યશની વાંછા કરે (૬) વિનય ન કરે (૭) ભય ચિંતવે (૮) વ્યાપાર ચિંતવે (૯) કળનો સંદેહ રાખે (૧૦) નિયાણું કરે.

વચનના દશ દોષ.

(૧) કુવચન બોલે (૨) હુંકારાકરે (૩) પાપ આદેશ દીએ (૪) લવારો કરે (૫) કલહકરે (૬) આવો, જાઓ કહે (૭) ગાળ બોલે (૮) બાલક રમાડે (૯) વિકથા કરે (૧૦) હાંસી કરે.

કાયાના બાર દોષ.

(૧) આશન ચપળ (૨) ચારે દિશાએ જુએ (૩) સાવધ કામ કરે (૪) આલસ મરડે (૫) અવિનયે બોલે (૬) ઓહું લેઈ બેસે (૭) મેલ ઉતારે (૮) ખરજ ખણે (૯) પગ ઉપર પગ ચઢાવે (૧૦) અંગ ઉઘાડુ મુકે (૧૧) અંગ ઢાંકે (૧૨) ઉર્ધ્વ એ સર્વ મળી ખત્રીશ દોષ સામાયકમાં અજત-નાથી લાગે છે, તે નિવારવાનો ખપ કર્યો એ વિનંતી છે.

॥અથ સામાયક લેવાની વિધિ॥

પ્રથમ સુદ્ધ વસ્ત્ર પેહેરી ઉંચે આસને પુસ્તક પ્રમુખ મુકીને શ્રાવક અથવા શ્રાવિકા ચરવલેથી જગ્યા પુજી કંઠાસણ પાથરી ઉપર બેસી ડાબા હાથમાં મુહુપત્તી મુખ આગળ રાખી જમણે હાથ થાપનાજી સન્મુખ રાખીને એક નવકાર ગણી પચિન્દ્રિય કહી ઇન્દ્રિયામિ ખમાસમણ દેઈ ઇન્દ્રિયાકારેણ કહી ઇરિયાવહિઆ તસઉત્તરી અન્નથ ઉસસીંએણ કહી એક લોગસનો અથવા ચાર નવકારનો કાઉસ્સગ કરી પારી પ્રગટ લોગસ્સ કહી ખમાસમણ દેઈ ॥ ઇન્દ્રિયાકારેણ સંદિસહ ભગવન ॥ સામાયિક મુહુપત્તી પડિલેહું ઇન્દ્રિય એમ કહી મુહુપત્તી તથા અંગની પડિલેહુણના પચાસ બોલ કહી મુહુપત્તી પડિલેહિએ ॥ ખમાસણ દેઈ ઇન્દ્રિયા કારેણ સંદિસહ ભગવન સામાયિક સંદિસાહુ ઇન્દ્રિય ॥ ખમાં ॥ ઇન્દ્રિયાં ॥ સામાઈક ઠાઉં ઇન્દ્રિય એમ કહી બે હાથ જોડી એક નવકાર ગણી ॥ ઇન્દ્રિયાકારી ભગવન પસાય કરી સામાયિક ડંડક ઉચ્ચરાવોજી વડિલ, કરેભિભંતે કહે ॥ પછી ખમાસમણ દેઈ ઇન્દ્રિયાં ॥ બેસણ સંદિસાહુ ખમાં ઇન્દ્રિયાં બેસણ ઠાઉં ખમાં ॥ ઇન્દ્રિયાં ॥ સજાય સંદિસાહુ ॥ ખમાં ॥ ઇન્દ્રિયાં ॥ સજાય કરૂં ॥ ઇન્દ્રિય ॥ એમ કહી ત્રણ નવકાર ગણવા પછી બે ઘડી સજાય ધર્મ ધ્યાન કરવું મતિં

॥અથ સામાયક પારવાની વિધિ॥

॥ ખમાસમણ દેઈ ॥ ઇરિયાવહિ પડિન્દ્રિયા યાવત

લોગરસ સુધી કહી ॥ ખમા૦ ॥ ઇચ્છા૦ ॥ મુહુર્તી પડિલેહુ
કહી મુહુર્તી પડિ લેહી ખમા૦ ઇચ્છા૦ સામાયક પાર્થ ॥
યથા શક્તિ ॥ વળી ખમા૦ ॥ ઇચ્છા૦ ॥ સામાયક પાર્થ ॥
તહત્તિ કહી પછી જમણા હાથ ચરવળા ઉપર અથવા કટા-
સણા ઉપર થાપી એક નવકાર ગણી “સામાયક વયજીતો”
કહીએ ॥ પછી જમણા હાથ થાપના સામે સવળો રાખીને
એક નવકાર ગણીએ. ॥ ઇતિ.

॥ અથ જગચિંતામણી સહિત ॥

(ત્રણ ખમાસણ દેઈ)

ઇચ્છા કારણે સંદિ સહ ભગવત ચૈત્યવંદન કરૂ ઇચ્છં.

જગ ચિંતામણિ જગનાહ, — જગતના જીવોના મનોવાંછિ-
ન પુરવાને ચિંતામણી રત્ન જેવા અને ત્રણ જગતના નાથ.

જગગુરૂ જગ રાખણ, — જગતના જીવોને હિતોપદેશ દેવા-
થી જગતના ગુરૂ અને ત્રણ જગતના રક્ષણ કરનાર.

જગખંધયુ જગસથવાહ, — ત્રણ જગતના જંતુના મોટા
વિવેકવંતભાઈ અને મોક્ષાભિલાષી સાધુ પ્રમુખના સાર્યવાહ.

જગભાવ વિઅખખણ, — જગત્રયના ભાવ જાણવાને વિષે
વિચક્ષણ (અજ્ઞા),

અકુવય સંઠવિઅ રૂવ, — અપ્રાપદ પર્વતને વિષે ભર્તૃયકવ-
તિએ સ્થાપ્યાં છે રૂપ (ખિંબ) તે જોહનાં

કમ્ભકુ વિણાસણ, — અટક મના વિનાસ કરનાર,

ચઉવિસંપી જીણવરજ્યંતુ, — એવા ત્રપભાદિક ચોવીસે જી-
નવર જયવંતા વરતો

અપ્પડિહય સાસણ. ૧૧૧૧—અપ્રતિહત જે કોઈનું હણ્યું
જીત્યું ન જાય એવું જેહનું સાસન છે.

કમ્મભુમિહિં કમ્મભુમિહિં.—અસિ મળી અને કૃષિ રૂપ
કર્મ જીહાં વર્તે છે તેને કર્મ ભૂમિકા કહીએ તે કર્મ ભૂમિનાં પત્તર
ક્ષેત્રને વિષે.

પઠમસંધયણિ,—પ્રણમ સંધયણ વજ્રઋપભનારાયચ તેના ધણી એવા
ઉક્કોસય સત્તરિસય.—ઉત્કૃષ્ટ પણે એકસો સીતેર
જિણુવરાણ વિહુરંતસરસમ.—તીર્થંકર દેવો વિચરતા લાભે
નવ કોડિહિં કેવળિણુ.—નવ કોડિ કેવળ જ્ઞાની માહરાગ્ન.
કોડિ સહસ્સ નવ સાહુ ગમ્મમઠ,—નવ હજાર કોડિ સાધુ જીનાગમથી
જાણીએ.

સંપર્ધ જીણુવર વીસ મુણિ.—સંપ્રતિ એટલે હાલમાં શ્રીમંધરસ્વામી
પ્રમુખ વીસ જીનવર વિચરતા પામીએ અને મુનિ.

ખિહુ કોડિહિં વરનાણુ,—જે કોડિવર પ્રધાન કેવળ જ્ઞાન ધારક
પામીએ

સમણહ કોડિ સહસ દુઅ,—અને શ્રમણ સાધુ જે હજાર કોડિ પા-
મીએ તે સર્વને

થુણિજય નિચ્ચ વિહાણિ, ૧૧૨૧—નિચ્ચ પ્રભાતે સ્તવિએ.

જયઉસામી જયઉસામી,—જયવંતા વર્તો સ્વામી જયવંતા વર્તો.

રિસહ સત્તુજ,—ઋપભ દેવ સ્વામી શ્રી શત્રુંજય તીર્થ ઉપર છે તે

ઉજિંત પહુ નેમિ જિણુ,—શ્રી ગીરનારજી ઉપર શ્રી નેમીજીન પ્રભુ
છે તે જયવંતા વર્તો.

જયઉ વીર સચ્ચઉરિ મંડણુ,—અને વળી સલપુરી એટલે સાચો
નગર તેના આત્મપણુ રૂપ શ્રી મહાવીર સ્વામી જયવંતા વર્તો

ભરંઅચ્છહિં મુણિસુવય,—ભરંઅચ્છ નગરમાં મુનિસુવત સ્વામી
જયવંતા વર્તો.

મુહરિપાસ દુહદુરિઅ ખંડણ.—મુહરી નગરમાં શ્રીપાર્શ્વનાથ સ્વા-
મી દુખદુરિતનો ખંડણહાર છે તે જયવંતા વર્તો.

અવર વિદેહિં તિથ્યયરા.—વળી ખીજ વિદેહમાં તિર્થંકર
ચિહ્નું દિસિવિદિસિ જિંકેવિ, ચારે દિશાઓ અને ચાર વિદિશાઓ
એટલે ખુણાઓમાં જે કોઈ

તીઆણાગય સંપદઅ,—અતીત અનાગત અતે વર્તમાન એ ત્રણકાળના
વંદુ જીણ સર્વેવિ, ૥૩૥—તે સર્વ જીન તિર્થંકરને હું વાંદુછું.

સત્તાણ વધ સહસા, લખખા છપત્ર અકુ કોટીઓ,
ખત્તીસય બાસિઆઈ, તિએલોએ ચેમએ વંદે ૥૪૥ સત્તાણ હજાર
છપત્ર લાખ આઠ કોડ ખત્રીસેનેખ્યારી એટલે આઠ કોડ સ-
તાવન લાખ બસેને ખ્યારી (૮૫૭૦૦૨૮૨) એટલા ત્રણ લો-
કમાં ચૈલ જે પ્રાશાદ છે તેને હું વાંદુછું.

પનરસ કોડિ સયાઈ, પનરસે કોડ.

કોડિબાયાલ લખખ અડવત્રા,—ખેતાળીશ કોડ અકૃવનલાખ.

છત્તીસ સહસ અસિઆઈ,—છત્રીશ હજારને એશી (૧૫૪૨૫૮૩૬૦૮૦

સાસય ખિંઆઈ પણમામિ, ૥૫૥—એટલા સાસ્વતાજીન ખિંબ જીન
પ્રાશાદમાં છે તે સર્વ પ્રતે હું પ્રણમુછું. ધતિ.

અથ જનકિંચી.

જંકિચિનામતિધ્ય,—જે કોષ નામે તિર્થ.

સખે પાયાળિં માણસસલોએ,—સ્વર્ગમાં પાતાળમાં અને મનુષ્યલોકમાં

જાઈ જિણ ખિંઆઈ,—જે જિનરાજના ખિંબ છે.

તાઈ સંવાઈવંદાભિ. ૥૬૥—તે સર્વ પ્રતે વાંદુ નમસ્કાર કરું છું ધતિ.
(લાં પંચાગ પ્રણામ કરી બે હીચણ ભુમિકાએ લગાડી બે
હાથે જોગ મુદ્રા કરી શક્તસ્તવ એટલે નમુચ્ચણ બોલવું).

॥ અથ નમુચ્ચણં અર્થ સહિત ॥

નમુચ્ચણં અરિહંતાણું,—નમસ્કાર થાઓ અરિહંતને.

ભગવંતાણું;—ભગ શબ્દના ૧૪ અર્થ છે તેમાંથી બાર અર્થ યુક્ત
પ્રભુજી છે માટે ભગવંત તે અરિહંત ભગવંત પ્રતે નમસ્કાર
થાઓ.

આધગરાણું,—વળી સર્વ તિર્થંકર પોતપોતાને સાસને સિધાંતની
આદી કરનાર છે માટે આદિકર.

તિથ્યરાણું,—તીર્થ જે ચતુર્વિધ સંધ તેહના સ્થાપન કરનાર છે
માટે તિર્થંકર.

સયંસંયુદ્ધાણું;—ઉપદેશ વિના પોતાની મેળે ધર્મ જાણે છે માટે
સ્વયંસંયુદ્ધ.

પુરિસુત્તમાણું,—પુરિસજે સર્વ જીવ તે માંહી પરોપકાર ગુણે કરી
ઉત્તમ છે માટે પુરિસુત્તમ.

પુરીસસીહાણું,—પુરુષમાં ઉપસર્ગ સહવાને સિંહ સમાન માટે
પુરુષ સિંહ.

પુરિસવર પુંડરીઆણું—પુરુષ માંહી વર પ્રધાન પુંડરીક કમળ
સરખા છે.

પુરિસવર ગંધર્વથીણું;—પુરુષમાં ગંધ હસ્તીજેવાં.

લોગુત્તમાણું, લોગનાહાણું,—લોકમાં ઉત્તમ, લોકના નાથ.

લોગહિઆણું, લોગપદ્યાણું,—લોકના હિત કરનાર, લોકમાં
દીવા સમાન.

લોગપળ્લેઅગરાણું;—લોક પ્રતે પ્રકાશ કરનાર સૂર્ય સમાન.

અભયદયાણું;—અભયના આપનાર.

અખુદયાણું;—અજ્ઞાનીને જ્ઞાનરૂપી અશ્વના આપનાર.

મગ્ગદયાણું;—કુમાર્ગ મુકાવી મોક્ષ માર્ગના દેનાર.

સરણુદયાણું;—દુર્ગતીથી મુક્તતાને શરણુ આપનાર.

બોહિદયાણું;—દર્શને કરી ભવ્યજીવને બોધિ (સમકીત)ના આપનાર.

ધર્મદયાણું;—દેશ વિરતિ સર્વવિરતિ એ પ્રકારના ધર્મને આપનાર.

ધર્મ દેસયાણું;—યોગ્યતા જ્ઞેષ્ઠ ધર્મનો ઉપદેશ કરનાર.

ધર્મ નાયગાણું;—પ્રભુજીએ પોતે ધર્મ પાળ્યો અને બીજાને દીધો માટે ધર્મનાયક (ઠાકુર)

ધર્મ સારહિણું;—પોતે માર્ગે રહે અને બીજાને ચાલનારને ધર્મ માર્ગે ચલાવે માટે ધર્મ સારથી.

ધર્મવરચાઉરંતચક્કવદીણું;—ધર્મ ચક્રે ચારગતિનો અંત કરી પંચમી સિદ્ધ ગતિ પામે માટે ધર્મવર ચતુરંત ચક્કવર્તી.

અપ્પહિલય વરનાણુ દંસણુ ધરાણુ;—અપ્રતિહત જે ભીંતાદિદેહ લણાય નહીં એવું વર પ્રધાન કેવળ જ્ઞાન અને કેવળ દર્શન તેલના ધારક માટે અપ્રતિહત વર જ્ઞાન દર્શન ધર.

વિઅદ્દહઉમાણું;—છદ્મ જે જ્ઞાના વરણીયાદિક ચાર ધાતિ કર્મ્મ વ્યાવૃત નામ નિવર્ત્યાં ક્ષય ગયાં માટે વ્યાવૃત છદ્મ.

જિણાણું જાવયાણું;—જન રાગાદિ વચરિને જીત્યાછે અને બીજાને જીતાવનાર માટે જીવક.

તિન્નાણું તારયાણું;—જન પોતે સંસાર સમુદ્ર તરયાછે અને બીજાને તારણુદાર છે માટે તારક.

બુદ્ધાણું બોહિયાણું;—જન પોતે બુદ્ધતત્વના જાણુ છે ભવ્ય જીવને તત્વનું જાણુપણુ કરાવે માટે મોધક.

મુક્તાણું મોયગાણું;—જન પોતે કર્મ બંધનથી મુકાણા છે અને
બીજને મુકાવે છે માટે મોયક.

સવ્વનુણું સવ્વદરિસીણું;—સર્વ સુક્ષ્મ બાદરવસ્તુને જાણે અને સર્વ
વસ્તુ પ્રતક્ષ માફક દેખે માટે સર્વજ્ઞ સર્વદર્શી.

શિવ મયલ મરૂચ મણુંત મખયમવ્વાખાહ મપુણરાવત્તિ
સિદ્ધિ ગઘ નામધેય ઠાણું સંપત્તાણું;—સર્વ ઉપદ્રવ રહિત
અચળ રોગ રહિત અનંત અક્ષય બાધા રહિત ફરીથી જન્મને
પાછું સંસારમાં આવવું નથી માટે અપુનરાવૃત્તિ ને સિદ્ધિ ગતિ
નામ ધારણ કર્યું છે એવું સ્થાનક પામ્યા છે એવા.

નમો જીણાણું જિઅભયાણું;—જન તીર્થંકર સંસારના ભય જિ-
તનારને મારો નમસ્કાર થાઓ.

જેઅ અર્ધઆસિદ્ધા;—જે અતીત ગયા કાળને વિષે અનંતા સિ-
ધ્યા મોક્ષ ગયા.

જેઅ ભવિસ્સંતિણાગએકાળે;—વળી જે આનાગત આવતે કાળે
અનંતા સિદ્ધ થશે.

સંપદઅવટ્ટમાણા;—વળી સંપ્રતિ વર્તમાન કાળે વર્તમાન ચોવિ-
શીએ ઋપભાદિક થયા અને મહાવિદેહ ક્ષત્રને વિષે વીસ વિ-
હરમાન શ્રી મંધર સામ્યાદિક જયવંતા વર્તે છે.

સવ્વેતિ વિહેણું વંદામી, તે સર્વ તિર્થંકર પ્રતે મનવચન કાયારૂપ
ત્રિવિધે કરી પંચાંગે વાંદું છું ધતિ. (નમુથ્યુણાથી તિવિહેણુ વંદામિ
સુધી સર્વ અક્ષર) (૨૯૭) તેમાં ગુરૂ (૩૩) લઘુ (૨૬૪) અને
જિઅભયાણું સુધી ૫૬ (૩૩) સંપદા (૯)

॥ અથ જાવતિ ચેઈઆઈ અર્થ સહિત ॥

જવંતિચેઈઆઈ;—જેટલા પ્રાસાદને જન બિંબ છે.

ઉદ્દેશ્ય અહ્યેશ્ય તિરિશ્ય લોએશ્ય,—ઉદ્દ લોકે ૧ અથો લોકે ૨ અને તિછી લોકે ૩.

સવ્યાધંતાધંવિદે, ધહસંતોતત્થસંતાધં. ॥૧૧॥—તે સર્વ ધહાં રહો થકો તિહાં રહ્યાં ભગવંતના ચૈત્યનેપ્રતે હું ભાવ સહિત વાંદુધું ધતિ.

(સંપદા (૪) ગાથા (૧) ૫૬ (૪) ગુરૂ (૩) લઘુ (૩૨)

સર્વવર્ણ (૩૫) (ઈચ્છામિખમાસણો કહી ખમાસમણુ દેવુ.)

॥ અથ જાવંત કેવિસાહુ અર્થ સહિત ॥

જાવંતકેવિસાહુ,—જે કોઇ ચારિત્રિયા સાધુ.

ભરહુરવય મહાવિદેહ્ય,—પાંચ ભરત પાંચ એરવત અને પાંચ મહાવિદેહ એ પન્નર ક્ષેત્રમાં

સવેસિંતેસીંપણુઓ, તિવિહુણુ તિદંડ વિર્યાણુ. ॥૧૧॥—મન વચન કાયાએ કરીને મનદંડ વચનદંડ કાયદંડ એ ત્રણુથી વિરમ્યા નિ-વર્ત્યાછે તે સર્વ પ્રતે પ્રણામ નમસ્કાર કર્ણું. ઈતિ સંપદા (૪) ૫૬ (૪) ગાથા (૧) ગુરૂ (૩) લઘુ (૩૨) સર્વવર્ણ (૩૮)

॥ અથ નમસ્કાર અર્થ સહિત. ॥

નમોઽર્હત સિદ્ધાચાર્યોપાધ્યાય સર્વસાધુભ્યઃ—અરિહંત ૧ સિદ્ધ ૨

૧ ઉદ્દ લોકે વૈભાનિકમાં ૮૪૯૭૦૨૩ એટલા પ્રસાદછે તેમાં ૧૫૨૯૪૪૭૬૦ જન બિંબછે અને જ્યોતિષિમાં અસંખ્યાતાં પ્રાસાદછે તેમાં અસંખ્યતા જન બિંબછે તે પ્રતે. ૨ અથોલોકે ભવનપતીમાં ૭૭૨૦૦૦૦૦ પ્રાસાદછે તેમાં ૧૩૮૯૬૦૦૦૦૦૦ જન બિંબછે અને વ્યંતરમાં અસંખ્યાતાં પ્રાસાદે અસંખ્યાતા જનબિંબ છે તે પ્રતે. ૩ વળી તિર્યગ્લોકમાં ૩૨૫૯ પ્રાસાદ છે તેમાં ૩૯૧૩૨૩ જનબિંબછે એટલા સાસ્વર્તા પ્રાસાદ અને સાસ્વતાં જનબિંબ અને અસાસ્વતાની કંઈ ગણતરી નથી. તે સર્વ પ્રતે ભાવ સહિત વાંદુધું.

આચાર્યે ૩ ઉપાધ્યાય ૪ સર્વસાધુ ૫ એ પાંચે પરમેશ્વરને મારોનમસ્કાર હો.

॥અથ જવસર્ગહર સ્તવન અર્થ સહિત.॥

ઉવસગ્ગ હરપાસં,—ઉપસર્ગનો હરનાર પાર્શ્વનામે જક્ષ જેનો સેવક છે એવા.

આસંવંદામિકમ્ભધણુમુક્કં,—શ્રી પાર્શ્વનાથજી પ્રભુને હું વાંદુ છું. વળી તે પ્રભુજી કેવા છે? સ્થિતિ આદિએ ધન નિવડ જે મોહા. દિક ક્રમે તેથી મુકાણાછે.

વિસહરવિસનિત્રાસં,—દ્રવ્યથી તિર્યચ સર્પને ભાવથી મિથ્યાત રૂપ સર્પ તેનું વિપ નાસ કરનાર છે.

મંગલ કલ્પાણુ આવાસં. ॥૧॥—મંગળ અને કલ્યાણનું ધરછે.

વિસહર કુલીંગમંતં,—“વિપધર સ્કુલિંગ” નામે અઢાર અક્ષરનેશ્રી પાર્શ્વનાથનો મંત્રછે.

કઠેધારેઈ જોસયામણુઓ,—સદંવ નિરંતર જો મનુષ્ય કંઠને વિષે ધરે.

તસ્સ ગહુ રોગ મારી,—તેના પ્રતિકુળ ગ્રહ જ્યરાદિક રોગને મરગી. **હુહુ જરાજંતિ ઉવસામં. ॥૨॥**—જન્ય તથા હૂપશાંત થાય એટલે તેની પીડા હોય નહી.

ચિકુઉ દુરે મંતો,—અથવા હે સ્વામી એ તાહારો મંત્ર દૂર વેગજો રહો કેમકે

વુક્કંપણુમોવિ બહુ ફજો હોઈ,—તાહારો પ્રણામ પણ ઘણો ફળદાયક હોય તેથી.

નર તિરિએમુવિ જ્યા,—પરલોકે મનુષ્ય તિર્યચ ભવમાં ગએલા જીવ નિશ્ચે.

પાવંતિ ન દુઝખ દોગચ્ચં. ॥૩॥—દુઃખ અને દારિદ્ર ન પામે.

વુહુ સમ્મતે લંધે,—તાં સમ્યક્ત જે તારા ધર્મની આસ્થા પામીતો.

ચિંતામણિ કથ્યપાય વક્ષહિએ,—ચિંતામણી કલ્પનથી અ-
ધિક છે તેથી

પાવતિ અવિગ્ધેણુ,—નિર્વિઘ્નપણે પામે.

જ્યાઅયરામરંઠાણુ ॥૪॥—અજરામર સ્થાનક જે મોક્ષ સ્થાનક.

ધ્યસંથુઓ મહાયસ,—એ પ્રમાણે સ્તવ્યો હે ! મહાયસ,

ભતિસ્ભરનિસ્ભરેણુ હિઅએણુ,—ભક્તિને સમૂહે બચ્ચું છે મારૂ
ઋદ્ય તેણે કરી.

તાદેવદિજ યોહી,—તું દેવ આપ્ય યોધિ જે જન ધર્મની પ્રાપ્તિ.

ભવે ભવે પાસજિણુચંદ. ॥૫॥—ભવોભવ હે સામાન્ય કેવળિમાં
ચંદ્રમા સમાન શ્રી પાર્શ્વનાથ માહારાજ.

૫૬ (૨૦) સંપદા (૨૦) ગુર (૨૧) લઘુ (૧૬૪) સર્વ વર્ણુ (૧૮૫).

(મોતી ભરી સીપના સંપૂટને આકારેએ હાથ જોડી એટલે
“મુક્તા સુક્તિમુદ્રા” કરી, પુરૂષ કપાળે લગાડી સ્ત્રિ નેત્ર વચ્ચે રાખી
જયવિયરાય બોલે).

॥ અથ જયવિયરાય અર્થ સહિત. ॥

જયવિયરાય જગગુરુ,—હે જગતના ગુરુ શ્રીવિતરાગ તું જયવતોવરત્ય
હોઉ મમતુહ પભાવઓભયવ,—હે ભગવંત તારા પ્રભાવથી મુજનેહો

ભવ નિવ્વેઉ મગ્ગાણુ, સારીઆહકુ ફળ સિદ્ધિ ॥૧॥ સંસાર
ઉપર વૈરાગ્ય, માર્ગાનું સારી સમ્યગ્ જ્ઞાન દર્શન ચારિત્રરૂપ મોક્ષ
માર્ગનું અપ કરવું અને ઇષ્ટ જે વાંછેલા ફળની સિદ્ધિ,

લોગ વિરૂદ્ધ્યાઓ,—લોક વિરૂદ્ધ કર્તવ્ય જે પરનિંદા, અબક્ષ દે-
વદ્રવ્ય બક્ષણુ ચોરી પ્રમુખનો ત્યાગ.

ગુરુ જણપુઆપરથ કરણુંચ,—માતાપિતા શેઠ વિદ્યાચાર્ય ધર્મા-
ચાર્યદિની પૂજા ભક્તિ ને આપદને વિષે ઉપકારનું કરવું વળી.
સુહુ ગુરુ જોગો તવયણું,—શુદ્ધ પરપક કાળ પ્રમાણે ક્રિયાના ખપી
જે સદગુરુ તેનો જોગ તથા તેમના વચનની.

સેવણા આભવમખંડા,—સેવનાતે આરાધવાની આસ્થા જ્યાં
સુધી સંસારમાં રહુ ત્યાં સુધી અખંડ હોજો. (“મુક્તા સુક્તિ
મુદ્રા” એ, જે હાથ મુખ આગળ લાવવા પછી.)

વારિજજઘ જઘવિનિઆણુ ખંધણુ,—નિઆણાનું બાંધવું નિષેધ્યું
છે જો પણ.

વીઅરાય તુહુ સમયે,—હે શ્રી વીતરાગ તારા સિદ્ધાંતમાં.

તહુવિ મમહુજજ સેવા,—તોપણ મુજને હોજો સેવા.

ભવે ભવે તુહુ ચલણાણું. ૥૩૥—ભવોભવ તમારા ચરણકમળની.

દુખખ ખખઓ કમખખઓ,—શરીર અતે મન સંબંધી દુઃખનો
ક્ષય તથા આઠ કર્મનો ક્ષય.

સમાહિ મરણુંચ યોહિલાભોઅ,—સમાધિ મરણુ વળી યોધિ જે
જન ધર્મની પ્રાપ્તિ.

સંપજજઓ મહુએઅ,—મુજને એટલાં વાનાં સંપજો થાઓ.

તુહુનાહુ પણામ કરણેણું. ૥૪૥—હે નાથ તારા પ્રણામ કરવાથી.

સર્વ મંગલ માંગલ્યં,—સર્વ મંગળીમાં ઉત્કૃષ્ટ મંગળીક છે.

સર્વ કલ્યાણુ કારણું,—સર્વ કલ્યાણનું કારણુ છે.

પ્રધાનં સર્વ ધર્માણું,—સર્વ ધર્મમાં પ્રધાન છે જીવદયા મૂળ ભણી.

જૈનજયતિ શાસનં. ૥૫૥—જનસાસનતે જનરાજની આજ્ઞા જય

વંતી વરતો ઈતી સંપદા. (૨૦) ગાથા (૫) ૫૬ (૨૦)
ગુરૂ (૧૯) લઘુ (૧૭૨) સર્વ વર્ણુ (૧૯૧) (કિભા થયું.)

અથ અરિહંત ચેદ્દઆણં અર્થ સહિત.

(પગથીજીન મુદ્રા કરી જોગ મુદ્રાએ હાથ જોડી બોલવું.)

અરિહંત ચેદ્દઆણું,—કરેમિકાઉસ્સગ્ગાં;—અરિહંતની પ્રતિમા નિ-
મિત કાઉસ્સગ્ગ કંઈછું.(શા વસતો)

વંદણ વત્તિઆએ,—ત્રિધા શુદ્ધિ પ્રણામનું કરવું તેવંદન તેના
ફળને અર્થે.

પુણ વત્તિઆએ,—પુણ્ય ચંદનાદિક પુજનું કરવું તેના ફળને અર્થે.

સકાર વત્તિઆએ,—વસ્ત્ર આભરણાદિ પૂજનું કરવું તે સત્કાર
તેના ફળને અર્થે.

સન્માણ વત્તિઆએ,—પ્રભુજીને સ્તવન સ્તોત્રે કરી સ્તવવું તે સન્મા-
ન તેના ફળને અર્થે.

બોહિલાલ વત્તિઆએ,—જીન ધર્મની પ્રાપ્તિ તે બોધિ લાભ તેના
ફળને અર્થે.

નિરૂપસગ વત્તિઆએ;—નિરૂપસર્ગ જે મોક્ષની પ્રાપ્તિના ફળને
અર્થે.

સંધાએ,—શ્રદ્ધાએ કંઈછું બળાત્કારે નહીં.

મેહાએ,—મેધા એ જે રૂડા માહાનો ફળાફળ બાણી કંઈછું, વિવેક
સહિત અવિવેક નહીં.

ધિદ્ધિએ,—સતોષે કરી કંઈછું તે લોભે અથવા રાગે દ્વેષે નહીં.

ધારણાએ,—અરિહંતના ગુણ હૃદયથી આણવિસારતો કંઈછું શુન્ય
હૃદયથી નહીં

અણુપેહાએ,—અરિહંતના ગુણ વારંવાર ચિંતવતો કર્ણું ખીળું
કાંઈ ચિંતવતો નહીં.

વઢઢમાણિએ,—એ શ્રદ્ધાદિક પાંચ ભોલું વૃદ્ધિવંતા થાય એવા કાર-
ણે કરી. (ચઢતે ભાવે)

ઠામિકાઉરસગ્ગ,—કાઉરસગ્ગ કર્ણું.

સંપદા(૩) ૫૬(૧૫) ગુર(૧૬)લધુ(૭૩) સ.(૮૯)(“અનથ્ય ઉસસીએ
ણુંથી અપાણું વોસિરામી” સુખી કહી હાય હેઠા રાખી એક
નવકારનો આઠ સાસોસ્વાસ પ્રમાણે કાઉરસગ્ગ ચિંતવવો એટલે
૧નવકાર મનમાં ગણવો પછી પ્રગટ “નમોઅરિહંતાણું” એટલું
૫૬ કહી પારી જોગ મુદ્રાએ હાય જોડી નમોદંત સિદ્ધાચાર્યો
હત્યાદિક નમસ્કાર કહી એક થોય) સ્તુતી (કહેવી).

અથ કલ્લાણકદંની સ્તુતિ [થોય]

કલ્લાણ કંદં પઢમં જિણુંદં,—સુખવૃદ્ધિના મળ એવા પ્રથમ
જીનેદ્ર ઋષભ દેવજી પ્રતે.

સંતિંતઓ નેમિજિણું મુંણિદં;—અને શ્રી શાંતિનાથ પ્રતે તત્વાર
પછી મુનિઓના ઈંદ્ર શ્રી નેમિ જીનેશ્વર તે પ્રતે.

માસંપયાસં સુગુણિક્કઠાણું,—પાર્શ્વનાથ, જે ત્રણ ભૂવનને વિષે
પ્રકાશના કરનાર વળી જ્ઞાનાદિ ગુણનું એક સ્થાનક એવા.

ભત્તીધ વંદે સિરિ વઢ્ઢમાણું,—શ્રી વર્દ્ધમાન સ્વામી પ્રતે ભક્તિ
એ વાંડુંછું.

ઈતી ચૈત્યવંદન વિધિ સહિત સમાપ્ત.

॥શ્રી અરિહંત પ્રતિમા વંદન તથા પૂજન વિધિ॥

નહાવાને ઠેકાણે કિડીઓનાં નધરાં (દર) તથા લીલ-
ફુલ વિગરે જીવની ઉત્પત્તિ હોવી ન જોઈએ. તથા પાણી
ઢોળવાથી જીવ ઉત્પન્ન થવાનો સંભવ પણ ન હોય, એવે
ઠેકાણે પાટલે બેસીને ઉના મીઠા પાણીએ નહાવું. નહાતાં
શરીર શુદ્ધ થાય તેના કરતાં વધારે પાણી ઢોળવું નહીં.
નહાતા વડીનીતી કરવાનું (ઝાડે ફરવાનું) વસ્ત્ર પહેરવું નહીં. નહા-
વાનું પચિઉં જીદું રાખવું. નહાયા પછી રૂમાલ વતી શરીર
શાફ કરીને પૂજનું જીદુ સ્વચ્છ વસ્ત્ર રાખેલું હોય તે, પહેરવું.
અને એક સાડી (એક વડું આતરી વાળા વસ્ત્રનું) ઉત્તરાસણ કરવું.
અને આઠ પડો મુખકોષ બાંધી વિધિ પુર્વક જનરાજના દે-
રાસરમાં પ્રવેશ કરી અનુક્રમે યતના સહિત જનરાજને મોર-
ચિંછી પોથો વાળાકુંચી નહવણ અને અંગલુહણાં કરવાં; ત્યાર
પછી કુપ, અગર, કેસર અને અખંડ ફુલ વિગરેથી જનરા-
જની દ્રવ્ય પૂજા કરવી. કેસરમાં જમણા હાથની અનામીકા
(ટચલી આંગળીની પાસેની આંગળી.)નું ટેરવું નખતે કેસર
અડે નહીં એવી રીતે બોળી નિરમળ ચિતે પ્રભુજના નવે
અંગે પૂજા કરવી તે નીચે પ્રમાણે.—

દોહરા.

અંગુઠે પૂજા કરતાં—

જળ ભરી સંપુટ પત્રના, જીગળીક નરપૂજત;

ઋષભ ચરણ અંગુઠો, દાર્યક ભવજળ અંત.

દોંચણે—જનુ બળે કાઠરસગ રહ્યા, વિચર્યા દેશ વિદેશ,

ખડાં ખડાં કેવળ લહું, પૂજે જનુ નરેશ. ૨

કાંડે—લોકાંતિક વચને કરી, વરસ્યાં વરસી દાન;

કરે કાંડે પ્રભુ પૂજના, પૂજે ભવી બહુ માન. ૩

બલે—માન ગયું દાય અસથી, દેખી વિર્ય અનંત

ભુજ બળે ભવજળ તરી, પુજે ખંધ મહંત. ૪

મસ્તકે—શિદ્ધ સદ્ગુણ ગુણ ઉજળો, લોકાંતે ભગવંત;

વસિયા તિણ કારણ ભવી, શિર શિખા પુજંત. ૫

કપાળે—તિર્યંકર પદ પુન્યથી, તિંહુઆણુ જન સેવંત;

ત્રિભોવન તિલક સમાપ્રભુ, ભાલ તિલક જયવંત. ૬

કંઠે—સોળ પહોર પ્રભુ દેશના, કંઠ વિવર વરતુલ;

મધુર દ્વનિ સુરનર સુણે, તિણે ગળે તિલક અમુલ્ય. ૭

હૃદયે—હૃદય કમળ ઉપસમ બળે, બાળ્યા રાગને રોપ,

હિમ દહે વન ખડને, હૃદય તિલક સંતોષ. ૮

નાભિ—રત્રયી ગુણ ઉજળી, સકળ સુગુણ વિશ્રામ;

નાભિ કમળની પૂજના, કરતાં અવિચળ ધામ. ૯

હાથજોડીને—

ઉપદેશક નવ તત્વના, તેણે નવ અંગ જીણુંદ;

પુજે બહુ વીર રાગથી, કહે સુભ વીરજીણુંદ.

એ રીતે નવ અંગ પુજ્યાં તેમાં પ્રથમ જમણું અંગ

પૂજ્યા પછી ડાહુ અંગ પુજવું. વળી સિદ્ધચક્રમાં

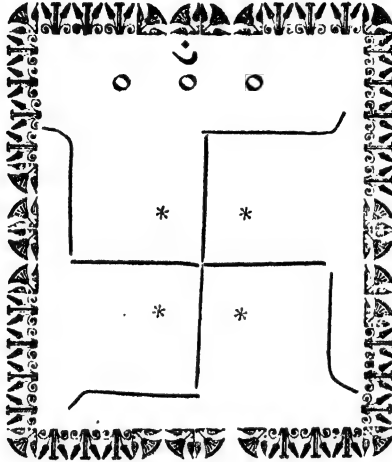
અરિહંતાદિક નવપુદની અનુક્રમે પૂજાકરી મંગળીકને અર્થે

અષ્ટ મંગળકેસરથી આલેખ્યાં, પછી મંડપમાં—

(૩૯)

સ્વસ્તિક અથવા સાથીઓ.

જનભુવનમાં સ્વસ્તિક અથવા સાથીઓ નિચે પ્રમાણે
અક્ષત (ચોખ્ખા) થી પુરવો.

આ સાથીઓમાં ચાર પાંખાંને ચાર ગતિ—મનુષ્ય, દેવ,
તિયંચ, નારકી—ના સૂચક સમજવાં, ઉપરના ત્રણ ખિંદુને ત્રણ
રત્ન—જ્ઞાન, દર્શન, ચારિત્ર,—સમજવાં અર્થ ચક્રાકાર ચિન્હ
તે ઉર્ધ્વસ્થાન—શિદ્ધશિદ્ધિ, કે મુક્તિ સ્થાનનું સૂચક છે.

આ સ્વસ્તિકપુરી માગવાનું કે—હે! ત્રિલોકનાનાથ
આ ચાર ગતીમાંથી મને મુક્ત કરી, જ્ઞાન, દર્શન ને ચારિત્ર
રૂપ દાન દઇ અજરામર સ્થાન—મોક્ષસ્થાન—પામવા
શક્તિમાન કર.

આ સાથીઓ ચૈત્યવંદન કર્યા પહેલાં અક્ષત (ચોખ્ખા)
થી પુરી નૈવેદ્ય રૂપ પ્રમુખથી અગ્રપૂજા કરવી. પછી ભાવપૂર્ણ
તે અર્ધત્યવંદન કરવું.

અથ દસ ત્રીક પ્રમુખ વિશેષ વિધિ.

- ૧ સાવધ વ્યાપાર નિષેધાર્થે જીન ભુવનને પહેલે બારણે પ્રવેશ કરતાં મનવચન કાયાએ ધરનો વ્યાપાર ત્યાગ કરવા રૂપ નિંસિહિ કહેવી. (૧) ગભારે પ્રવેશ કરતાં જીનરાજના દેરા સંબંધી વ્યાપાર ત્યાગ કરવા રૂપ બીજી નિસિહિ બોલવી. (૨) ચૈત્ય વંદન કરવાને અવસરે જીનરાજની દ્રવ્ય પુજા ત્યાગ કરવા રૂપ ત્રીજી નિસિહિ બોલવી. (૩)
- ૨ મુળનાયકજીને જમણા ભાગથી સંસારના ભવ ભ્રમણ ટાળવા રૂપ જ્ઞાન દર્શન ચારિત્ર આદરવા રૂપ ભાવનાએ ત્રણ પ્રદક્ષણા દેવી.
- ૩ બે હાથ દસ નખ જોડી મસ્તકે લગાડે તે પ્રથમ અંગ-ળીબદ્ધ પ્રણામ ૧ અરધી કાયાનો ઉપરનો ભાગ નમાડે તે બીજે અરધાં વતન અથવા અર્ધ વિનિત પ્રણામ (૨) બે જાનુ (હીંચણ) બે હાથને મસ્તક એ પાંચ અંગને ભૂમીકાએ અડાડી નમવું તે ત્રીજે પંચાંગ પ્રણામ, (૩) અથવા સર્વત્ર ભૂમી આકાશ મસ્તકાદીક પ્રણામ કરવાને અવસરે ત્રણ ત્રણ વાર અંગળી બદ્ધ આદી પ્રણામ કરવો તેને પણ પ્રણામત્રીક કહીએ.
- ૪ પ્રથમ અંગ પુજા તે કેસર ચંદન પુષ્પાદીકે થાય બીજી અગ્ર પુજા તે નૈવેદ્ય પ્રમુખે કરી થાય અને ત્રીજી ભાવ-પુજા તે સદગુણ સ્તુતિ પ્રમુખે કરી થાય. એમ દ્રવ્ય પુજા ગંધ માલ્ય અધિવાસ કુપ અને દીપ એ પાંચ પ્રકારથી અથવા જળ, ચંદન, પુષ્પ, કુપ, દીપ, અક્ષત, નૈવેદ્ય, ને ફળ એ આઠ પ્રકારે થાયછે. વળી સત્તર ભેદે

એકવીશ પ્રકારે તથા એકસોને આઠ પ્રકારે પણ થાયછે.

૫ પ્રથમ છદ્મસ્થ અવસ્થા ત્રણ પ્રકારે.

નવણુ અરચાદીક અવસરે જનરાજની જન્માવસ્થા ભાવવી
માળા ધારાદીકે રાજ્યાવસ્થા ભાવવી અને જનરાજને
કેશ રહીત દેખીને સાધુ (શ્રમણ) અવસ્થા ભાવવી.
વળી જનરાજને અષ્ટ મહાપ્રાતીહાયાંદીકે વિરાજત
જોઈને બીજી કેવળી અવસ્થા ભાવવી, (૨)

પદ્માસને તથા કાઉસ્સગધ્યાને જોઈને જનરાજની ત્રી-
જી સિદ્ધ અવસ્થા ભાવવી. (૩)

૬ ઉચું, નીચું, વાંકું, એ ત્રણ દીશાએ જોવું નહીં અથવા
પાછળ, જમણુ, ડાહ્યું, એ ત્રણ દીશા તરફ જોવાનું
છાંડવું. એટલે કેવળ જનરાજના મુખ સામી દ્રષ્ટી સ્થા-
પવી. આડું અંવણું જોવું નહીં.

૭ ચૈત્યવંદન કરવાને સ્થાનકે ઉત્તરાસણના છેડાથી ત્રણવાર
પગ સ્થાપવાની ભુમી પુંજવી.

૮ સ્તુતિ ચૈત્ય વંદનાદિકમાં -હસ્ત દીર્ઘ અક્ષરો રહ્યા છે
તેનું તથા સંપદા પ્રમુખનું શુદ્ધ ઉચ્ચારણ રૂપ આ
લંબન રાખવું તે વર્ણાલંબન કહીએ. (૧)

સ્તુતિ દંડકાદિકના અર્થનું ચિંતવન રાખે તે રૂપ આલંબન
તે અર્થાલંબન કહીએ. (૨)

જન પ્રતિમાદીકના સ્વરૂપનું આલંબન રાખે તે પ્ર-
તિમાલંબન કહીએ. (૩)

૯ બે હાથની આંગળીઓ પરસ્પર એકબીજાને અંતરે રાખી કમળના ડાડાને આકારે હાથ જોડી બે કુણીઓ પેટ ઉપર સ્થાપીએ તે પ્રથમ “જોગમુદ્રા” કહીએ.

પગની વચ્ચે અંગુઠા પાસે ચાર આંગળ, અને પાનિયો પાસે ચાર આંગળથી કાંઈક ઓછું અંતર રાખી ઉભા રહેવું તે બીજી “જનમુદ્રા” કહીએ.

મોતીએ ભરેલી છીપના પડા સરિખા ગરજિલત આકારે બે હાથ જોડવા, તે ત્રીજી “મુક્તાસુક્તિ મુદ્રા” કહીએ.

જયવિરાય કરતી વખત પુરૂષ, “મુક્તાસુક્તિ મુદ્રા”એ બે હાથ જોડી કપાળ વચ્ચે રાખે, અને સ્તનાદિ અવયવની પ્રગટતા ન થાય માટે સ્ત્રી, બે નેત્ર વચ્ચે હાથ અડાડે.

પંચાંગ પ્રજ્ઞામ તથા શક્રસ્તવાદિક (નમોઽથુષ્ટું વિગરે) નું ઉચ્ચારણ કરતી વખત “જોગમુદ્રા” કરવી, બીજી અરિહંત ચૈદ્યાણું કાઉરસગને વાંદણાના પાઠ ઉચ્ચારણ કરતી વખતે “જનમુદ્રા” કરવી, ત્રીજી જાવંતી ચૈદ્યાણે ધત્યાદિક ત્રણ પ્રણિધ્યાનના પાઠનો ઉચ્ચારણ કરતી વખત “મુક્તાસુક્તિ મુદ્રા” કરવી.

૧૦ પ્રથમ પ્રણિધ્યાન ચૈત્યવંદના સ્વરૂપ “જાવંતિ ચૈદ્યાણં”, બીજી પ્રણિધ્યાન મુનીવંદના સ્વરૂપ “જાવંત કેવીસાહુ,” અને ત્રીજી પ્રણિધ્યાન પ્રાર્થના સ્વરૂપ તે “જયવિરાય,” અથવા સમસ્ત ચૈત્યવંદનાદિકને વિષે શુભ પ્રવર્તન રૂપ મન વચન કાયાની એકાગ્રતા તેજ મુખ્ય પ્રણિધ્યાન હોય ઇતિ દશત્રિક,

પાંચ અભિગમ.

૧ જનરાજના ભુવનમાં પ્રવેશ કરતાં કુસુમ ફળઆદિ જે સચિત દ્રવ્ય પોતાના અંગ આશ્રીત હોય તે પાસે ન રાખવું બહાર મુકવું. નાણા વસ્ત્ર વરેણાઆદિ અચિત દ્રવ્ય હોય તે પાસે રાખવું. ૨ મનની એકાગ્રતા રાખવી. ૩ એક સાદીક (એક પને એકવડુ ઉત્તરાસન નાંખવું. ૪ અને જન રાજને વેગળેથી દેખી અંજળીબદ્ધ પ્રણામ કરવો. ૫ એ પાંચ અભિગમ વળી રાજદિકને ખડગ, છત્ર, ચાખડી, મુગટ ને ચામર એ પાંચ રાજચિન્હ બહાર મુકીને જનભુવનમાં પ્રવેશ કરવો તે ૩૫ પણ પાંચ પ્રકારે અભિગમ (જન ભુવનને વિશે પ્રવેશ કરવાની વિધિ) છે.

મુળનાયકજીથી પુરૂષ, જમણી દીશાએ રહીને અને સ્ત્રી, ડાહી દીશાએ રહીને જનરાજને વાંદ.

મુળનાયકજીથી ઉત્કૃષ્ટ એટલે ઘણામાં ઘણું સાઠ હાથનું અને જઘન્ય એટલે થોડામાં થોડું નવ હાથનું તથા મધ્યમ દસથી ઓગણસાઠ હાથ મુધીનું “અથગ્રહ” એટલે અંતર રાખી ચૈત્યવંદન કરવું. વળી ધરદેરાસર પ્રમુખમાં ઓછામાં ઓછું અરધો હાથ પણ મુળનાયકજીથી વેગળા રહી ચૈત્યવંદન કરવાનું શાસ્ત્રમાં કહ્યું છે.

જ્ઞાનદર્શન ચારિત્રનો લાલ તેનું શાતન નામ ખડવું તે આશાતના કહીએ, શાસ્ત્રમાં જનભુવનને વિષે ઉત્કૃષ્ટી

(૪૪)

ચોરાશી અને જઘન્ય દશ આશાતના ટાળવાની કહીછે. તે-
માંની બાળકોને સમજવાને વાસ્તે દશ આશાતના નિચે
લખીએ છીએ.

તબોળ તે સોપારીનાગરવેલના પાન પંચસુગંધી પ્રમુખનુ ખાવું.
(૧) પાણી પીવું, (૨) ભોજન તે અશનાદિ ચાર
અહારનું કરવું. (૩) ઉપાનતે ચાખડી પ્રમુખનું પહેરવું.
(૪) મૈથુન તે કામ ચેષ્ટા (૫) સયન તે સુઈરહેવું, (૬)
થુંકવું. (૭) માત્રુ કરવું. (૮) ગુરૂ સંખ્યાનું કરવું.
(૯) જુગાર રમવું. (૧૦) એ દસ આશાતના જગતના
નાયકના પ્રાસાદ મધ્યે તથા પ્રાસાદની ભૂમીકા જગતી
ત્યાંથી ટાળવી. ઇત્યાદિક ધણી પ્રકાદની વિધિ જનશાસ્ત્રમાં
ખતાવેલી છે. તે આગળ શાસ્ત્ર અભ્યાસ કરવાથી સમજ-
વામાં આવશે. ઇતિ.

અથ ચૈત્યવંદન .

માલિની છંદ.

સકલ કુશલ વલ્લિ: પુષ્કરાવર્ત મેધા
દૂરિત તિમિર ભાતુ: કદપ વૃક્ષોપમાન:
ભવજલનિધિપાત: સર્વ સંપત્તિ હેતુ:
સભવતુ સતતંવ: શ્રેયસે શાંતિનાથ:

શ્રી ચોવીસ જીનનું ચૈત્યવંદન.

પદ્મ પ્રભને વાસુપુજ્ય, દોય રાતા કહીએ;
ચંદ્રપ્રભને સુવિધિનાથ, દો ઉજવળ લહીએ.

(૪૫)

મધ્વીનાથને પાર્શ્વનાથ, દો નીલા નિરખ્યા;
મુનિ સુવ્રતને નેમનાથ, દો અંજન સરિખા. ૨
સોળે જનકંચન સમાએ, એવા જન ચોવીસ;
ધીર વિમળ પંડિતતણા, જ્ઞાન વિમળ કહે શિષ્ય. ૩ ધતિ.

સમકિતના સ્તવનની બીજી ઢાઢ.

વિમળાયળ નિતુ વંદીએ; એદશી

જગનાયક જનરાજને, દાખવિયે સહી દેવ;
મુકાણા જે કર્મથી, સારે સુરપતી સેવ. જગ. ૧
ક્રોધ માન માયા નહી, નહી લોભ અજ્ઞાન;
રતિ અરતિ વેદનહિ; છાંડ્યાં મદ સ્થાન. જગ. ૨
નિદ્રાશોક ચોરી નહી, નહીં વયલ અલીક;
મચ્છર ભયવધ પ્રાણનો, નકરે તે હેકીક. જગ. ૩
પ્રેમ ક્રીડા ન કરે કદી, નહીં નારી પ્રસંગ;
હાસ્યાદિક અઢારએ, નહીં જેહને અંગ. જગ. ૪
પદ્માસન પૂરી કરી, બેઠા અરિહંત;
નિશ્ચળ લોચણ તેહનાં, નાસાગ્ર રહંત. જગ. ૫
જિનમુદ્ધા જિનરાજની, દીઠા પરમ ઉદ્ધાસ;
સમકિત થાયે નિર્મળું, તપે જ્ઞાન ઉજસ. જગ. ૬
ગતિ આગતિ સહુ જીવની, દેખે લોકાલોક,
મનપર્યાય સવિ તણા, કેવળ જ્ઞાન આલોક. જગ. ૭
મૂર્તિ શ્રી જનરાજની, સમતા ભંડાર;

શીતળ નયણ સુહામણાં, નહીં વાંક લગાર. જગ. ૮
 હસત વદન હરખે હૈયું, દેખી શ્રી જનરાય;
 સુંદર છબી પ્રભુ દેહની, શોભા વરણી ન જાય. જગ. ૯
 અવર તણી એહવી છબી, કિહાં એમ દીસાંત;
 દેવ તત્વ એ જાણીએ. જિનહર્ષ કહાંત. જગ. ૧૦

આપ સ્વજાવની સઝ્ઝાય.

આપ સ્વભાવમાંરે, અખધુ સદા મગનમેં રેહેના:
 જગત જીવહે કરમાધીના, અચરિય કહુઅન લીના. આપ. ૧
 તુમ નહી કેરા કોઇ નહી તેરા, ક્યા કરે મેરામેરા;
 તેરાહે સો તેરી પાસે, અવર સખે અનેરા. આપ. ૨
 વપુ વિનાશી તું અવિનાશી, અખહે ઇનકું વિલાસી;
 વપુ સંગ જખ દુરનીકાશી, તવ તુમ શિવકા વાસી. આપ. ૩.
 રાગનેં રીસા દોય ખવીસા, એ તુમ દુઃખકા દીસા;
 જખ તુમ ઉનકું દુર કરીસા, તખ તુમ જગકા છસા. આપ. ૪
 પરકી આસા સદા નિરાસા, એહે જગ જન પાસા,
 તે કાઠનકું કરો અભ્યાસા, લહો સદા સુખ વાસા. આપ. ૫
 કખહીક કાજ કખહીક પાજ, કખહીક હુઆ અપજાજ;
 કખહીક જગમેં કીરત ગાજ, સખ પુદ્ગલકી બાજ. આપ. ૬
 શુદ્ધ ઉપયોગનેં સમતા ધારી, જ્ઞાન ધ્યાન મનોહારી;
 કર્મ કલંકકું દૂર નિવારી, જીવ વરે શિવનારી. આપ. ૭ ઇતિ

પંચ પરમેષ્ઠીની આરતી.

જયદેવ જયદેવ, જય જય જગ ત્રાતા; (પ્રભુ)
 પારંગત પિતૃ માતા, તું ભગની બ્રાતા. જયદેવ. ૧
 આદેશ્વર સ્વામી, હો અંતરજામી (પ્રભુ)
 વિશ્વ સકળ વિસરામી, (૨) ગીર્યા ગુણ આમી. જય. ૨
 જીનવર જયકારી, અત્યંત ઉપકારી (પ્રભુ)
 શાંતિ શાંતિ સુખકારી, (૨) નરનારી તારી. જય દેવ. ૩
 અરિહા આવિકારી, ભગવત્ બ્રહ્મચારી (પ્રભુ)
 પસુના પ્રાણ ઉગારી (૨) નેમતજી નારી. જય દેવ. ૪
 નર નિરજર જાતી, પાર્થ ગુણો ગાતી; (પ્રભુ)
 જરા નહવણથી જાતી (૨) ખટ દર્શન ખ્યાતી. જય દેવ. ૫
 વર્દ્ધમાન વાણી, જગ સુખકર જાણી (પ્રભુ)
 શુણી ભાવે ભવિપ્રાણી (૨) વરીયા શિવરાણી. જય દેવ. ૬
 ઐ પરમેષ્ઠી પંચ, નમતાં અથ નાસે (પ્રભુ)
 સકળ વિધન સંહારી, (૨) વસિષ્ઠે શિવ વાસે. જય દેવ. ૭
 ગુરુ ઉદ્યોત પશાય, જીન પદ્મજ રંગે (પ્રભુ)
 શિવ સુત કેશવ વદે (૨) જૈન સભા સંગે. જય દેવ-૮

મંગળ દીવો.

દીવોરે દીવો મંગળીક દીવો,
 આરતી ઉતારોને બહુ ચિરંજીવો;

(૪૮)

સોહામણા ઘેર પર્વ દીવાળી,
અમર ખેલે અખળા બાળી;
દેપાળ ભણે એણે કળે અણુઆળી,
ભાવે ભકતે વદન નિહાળી;
દેપાળ ભણેજેણે એણે કળીકાળે,
આરતી ઉતારી રાજા કુમારપાળે;
અમ ઘર મંગળીક તમ ઘેર મંગળીક,
મંગળીક ચતુરવિધી સંધમાં હાળે દીવો.

॥ ૯૫૦ ॥ ઈનમઃસિદ્ધં. ॥

સ્વર.

અઆઈઈઝઝરૂલ્લુએએઝઝઅંઅઃ

વ્યંજન.

કઘગઘઙ્ઙ ચઙજઙઙ ટઠઢઢણ તથદધન

પફવજમ યરલલ શષસ હહ્નંદ્દઃઙ્ઙ

જેન હેર ખબર.

સર્વે જેન વિદ્યાવૃદ્ધિ વાંચનાર સજ્જનોને ખબર આ-
પવામાં આવેછે કે આ પુસ્તક નિચે લખેલે હેઠાણેથી મળશે.

શ્રી જેન બાળજ્ઞાન સભામાંથી. કે. ઘાંચીની પોળ.

અધ્યાપક. કેશવલાલ શિવરામ પાસેથી. કે. ફતાસાની
પોળ. જેનશાળા નંબર ૧ હો.

સૂચના.

શ્રીજેન બાળજ્ઞાન વર્ષક સભાને લગતી એક જેન વિ-
દ્યાશાળા ઘાંચીની પોળમાં સ્થાપેલી છે. ત્યાં સર્વે જેની બા-
ળકોના કુમળા અને શુદ્ધ મન ઉપર ધર્મ શ્રદ્ધાનો ૫૮ પૂર્ણ
ખેસે અને આગળ અન્ય દર્શનીઓના સમાગમથી સત્ય જૈ-
નધર્મ ઉપર અભાવ ન ઉત્પન્ન થાય એવા હેતુથી ધર્મ સંબં-
ધી ફેળવણી આપવાની સારી સઘવડ રાખી છે. માટે સર્વે
જેનખંધુઓ પોતાના બાળકોને સાંજના ૬ થી ૮ વાગ્યા સુ-
ધી ત્યાં મોકલવાની તસ્દી લેશે. ફી બીલકુલ લેવાની નથી.
વળી ગરીબને ભાગવાને પુસ્તક પાશુ મફત આપવામાં આવશે.

